

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

Kétnyelvű (szlovén–magyar) gimnázium a
Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott
területén

TANTERV

A TANTÁRGY NEVE: magyar mint második nyelv

Kétnyelvű (szlovén-magyar) gimnázium a Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területén:

kötelező tantárgy (490 óra)

érettségi standard (490 óra)

KÉSZÍTETTE A TANTÁRGYI TANTERVI BIZOTTSÁG:

Készítették a magyar tantervi bizottság gimnáziumi magyar mint második nyelvi csoportjának a tagjai: dr. Annamária Gróf, Društvo pedagoških delavcev dvojezičnih šol in vrtcev Prekmurja - *Muravidéki Pedagógusok Egyesülete*; Anita Sekereš, Dvojezična srednja šola Lendava - *Kétnyelvű Középiskola, Lendva*.

GRAFIKAI TERVEZÉS: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

KIADJA A: Nevelésügyi és Oktatási Minisztérium és az SZK Oktatási Intézete

A NEVELÉSÜGYI ÉS OKTATÁSI MINISZTERIUM RÉSZÉRŐL: dr. Vinko Logaj

AZ SZK OKTATÁSI INTÉZETE RÉSZÉRŐL: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

ONLINE KIADÁS

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-magyar-mint-masodik-nyelv-dv.pdf

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt Magyar mint második nyelv za izobraževalni program dvojezične gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID [254828803](#)

ISBN 978-961-03-1233-8 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

NEVEZD MEG! – NE ADD EL! – ÍGY ADD TOVÁBB!

A képzési programok megújítása a kulcsfontosságú programdokumentumok (az óvodai, az általános és a középiskolai tantervek) korszerűsítésével.

HOGYAN IGAZODJAK EL?

TIPIKUS OLDALAK

Az egyes témák tartalmi keret vagy más tantárgyspecifikus elv szerinti szerveződés alapján jöttek létre. A témák tehát olyan – a tantárgy céljain alapuló – témakörök, készség- vagy képességterületek, didaktikai egységek, konceptusok, amelyeket a tanulás folyamatában a diákoknál szeretnénk fejleszteni, illetve kiépíteni.

A TÉMA CÍME

A téma típusa:
Kötelező
Választható

KÖTELEZŐ

A téma leírása – keretet
adva a céloknak –
kiemeli a legfontosabb
ismérveket.

A TÉMA LEÍRÁSA

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaioem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARAZATA

A téma kiegészítő magyarázata tartalmazhatja a téma koncepcióját, iránymutatásokat és/vagy utasításokat adhat a téma tartalmára, típusára, bontására, címére, időtartamára, tevékenységeire, a tevékenységek végrehajtására, az oktatási segédeszközökre, illetve más, a téma szempontjából fontos dologra vonatkozóan.

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelimet lam alit re, omnis ab il mo dolupti comnihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspiis dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeped quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

A **KC** jelölés a közös célok területeinek kulcscéljait jelöli.
A sorszám a közös célokat összefoglaló táblázatra utal.

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

CÉLOK

A **K** betű a kötelező célokat jelöli.

A **V** a dőlt betűkkel írt választható célokat jelöli.

K: Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
V: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **KC** (2.2.2.1)
V: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
K: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **KC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
- » Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- » Omnim ut doluptur, quam consequ.
- » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

FOGALMAK:

☐ laborerat voluptiurem ☐ veligna tessint ☐ laborerat voluptiurem ☐ veligna tessint
☐ veligna tessint ☐ laborerat voluptiurem ☐ veligna tessint

9 Gimnázium | matematika

27. 2. 2025 /// 15:45

Azok a fogalmak, amelyeket a diáknak ismernie vagy értenie (és/vagy értelemszerűen használnia) kell, de szerepelhetnek köztük ajánlott fogalmak is. A (szak)kifejezések gyűjteménye teszi teljessé az egyes témákat, és nagyban segíti a tanárt az oktatási munka megtervezésében. Tartalmazza az egyes témák szakterminológiájának elvárt ismeretét az oktatás adott szakaszában.

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

Az adott témához
felhasznált forrás- és
irodalomjegyzék.

A TÉMA CÍME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

A célok csoportjához felhasznált
forrás- és irodalomjegyzék.

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Külső link

HOGYAN IGAZODJAK EL?

A TANTERV FELÉPÍTÉSE

A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A tantárgy rendeltetése

Tantárgyi irányelvek

A tanár számára kötelező utasítások

TÉMA

TÉMA

TÉMA

...

A téma címe

A téma leírása

A téma kiegészítő
magyarázata

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

...

Célok

Követelmények

Fogalmak

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

MELLÉKLETEK

TARTALOMJEGYZÉK

A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA.....	8	FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT	54
A tantárgy rendeltetése	8	MELLÉKLETEK	55
Tantárgyi irányelvek	8		
A tanár számára kötelező utasítások	9		
TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK	10		
SZÖVEGÉRTÉS.....	11		
Hallott szöveg megértése - B2	14		
Hallott szöveg megértése - A2	16		
Audiovizuális anyagok megértése - B2	17		
Audiovizuális anyagok megértése - A2	18		
Olvasott szöveg értése - B2	19		
Olvasott szöveg értése - A2	21		
SZÖVEGALKOTÁS	23		
Szóbeli szövegalkotás - B2	24		
Szóbeli szövegalkotás - A2	26		
Írásbeli szövegalkotás - B2.....	27		
Írásbeli szövegalkotás - A2	29		
INTERAKCIÓ	31		
Szóbeli interakció - B2	31		
Szóbeli interakció - A2.....	33		
Írásbeli és online interakció - B2.....	34		
Írásbeli és online interakció - A2	36		
KÖZVETÍTÉS	37		
Közvetítés - B2	38		
Közvetítés - A2	40		
Többszempontosság és multikulturalitás - B2	41		
Többszempontosság és multikulturalitás - A2	43		
KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIA.....	44		
Nyelvi kompetencia - B2	45		
Nyelvi kompetencia - A2	50		
Szociolingvisztikai és pragmatikai kompetencia - B2	52		
Szociolingvisztikai és pragmatikai kompetencia - A2	53		

A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A TANTÁRGY RENDELTETÉSE

A Szlovén Köztársaság Alkotmánya védi és garantálja a két őshonos – a muravidéki magyar és a tengeremelléki olasz – közösség jogait, így a Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakta területén a szlovén államnyelv mellett a magyar hivatalos nyelv. Szlovéniában a két őshonos nemzeti közösségnek joga van a saját nyelvén történő oktatáshoz. A magyar nyelv a kétnyelvű középiskolában tantárgy és tanítási nyelv is, a magyar anyanyelvű diákoknak az első nyelve, a szlovén, illetve más anyanyelvű diákoknak pedig a második nyelve. A kétnyelvű gimnáziumba szlovén tannyelvű általános iskolát végzett tanulók is beiratkozhatnak, akik számára a magyar mint második nyelv oktatása valamennyi évfolyamon külső differenciálással valósul meg, többnyire az idegen nyelv módszertana szerint.

A magyar nyelv tanulásának biztosítása a kétnyelvű középiskolában, illetve a mindennapos használata a Muravidéken lehetővé teszi a többségi nemzet tagjai számára, hogy a magyart második nyelvként tanulhassák, így erősítve a kultúrák közötti párbeszédet, illetve elősegítve a magyar kultúrához és nyelvhez való pozitív hozzáállás kialakulását. Magyarország közelsége, valamint gazdasági és idegenforgalmi szempontok miatt is fontos a régió nyelveinek tanulása, ismerete.

A magyar mint második nyelv tantárgynak tehát különösen fontos szerepe van egymás megértésében, elfogadásában, a nyelvi és kulturális értékek kölcsönös elfogadásában, a szomszédos országok és kultúrák közötti mélyebb tisztelet megteremtésében Európa népeinek többnyelvű közösségében.

TANTÁRGYI IRÁNYELVEK

A magyar mint második nyelv tanításának célja művelt, más nyelvekkel, kultúrákkal és népekkel toleráns nyelvhasználók nevelése. A diákok a köznyelvet elsajátítva funkcionális nyelvhasználókká válnak a mindennapi magyar nyelvű kommunikációs helyzetekben. A szövegértés és -alkotás, az interakció, a közvetítés, a többnyelvűség és multikulturalitás, valamint a kommunikatív nyelvi kompetencia témák tevékenységei és stratégiái a diák aktív szerepét segítik elő a tanulás minden szakaszában. A magyar mint második nyelv tanulása során a tanuló a mindennapos, autentikus nyelvvel ismerkedik, illetve foglalkozik, a tanórai tevékenységek arra

ösztönzik, hogy hasznos, együttműködésen alapuló feladatokat oldjon meg, amelyek nem csak grammatikaközpontúak.

A négyéves gimnáziumi program végére a diákok elérik a Közös Európai Referenciakeret B2-es, illetve A2-es szintjét; továbbá tudatosítják a helyi nyelvváltozat és a köznyelv közti kapcsolatokat és különbségeket; betekintést nyernek a magyar művelődéstörténetbe és irodalomba. A közös célokat (nyelv, állampolgárság, kultúra és művészetek; fenntartható fejlődés; egészség és jóllét; digitális kompetencia, vállalkozói kompetencia) felölölő tantárgyközi tevékenységek, valamint a projekt- és problémaalapú feladatok lehetővé teszik a diák számára, hogy integrált, összetettebb és fenntarthatóbb ismereteket szerezzen.

A tantárgy feladata az élethosszig tartó tanulásra való felkészítés, illetve a felsőfokú tanulmányok elvégzése után az olyan munkahelyek betöltését szolgáló nyelvi képzés, amelyeknél kötelező vagy hasznos a magyar nyelv ismerete.

A TANÁR SZÁMÁRA KÖTELEZŐ UTASÍTÁSOK

Az érettségi vizsgára készülő diákok esetében kötelező az É betűvel jelölt célok, illetve a belőlük származó követelmények megvalósítása.

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

SZÖVEGÉRTÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A magyar nyelvű szövegek megértése folyamatosan jelen van a diákok életében a kétnyelvű középiskolában, illetve a nemzetiségileg vegyesen lakott területen. A magyar mint második nyelvi tanórákon három módon jelenik meg: a beszéd megértésekor, az audiovizuális anyagok megtekintésekor és az írott szövegek olvasásakor, ill. értelmezésekor. Magában foglalja a mindennapi és a diák érdeklődési körébe tartozó egyszerűbb szakszövegek befogadását, feldolgozását és megértését.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A szóbeli szövegértés, az audiovizuális megfigyelés és az olvasott szöveg értése során a diák A2-es szinten fejleszti az auditív érzékenységét a magyar a nyelv iránt, valamint felismeri és megpróbálja azonosítani a nyelv sajátosságait. Fejleszti a hallási stratégiáját és a hallásértési képességét, kialakít egy alapvető nyelvi repertoárt, amely A2-es szinten elegendő az alapvető kommunikációs igények kifejezésére. B2-es szinten igyekszik eredeti magyar nyelvű szövegeket olvasni (történetleírás, utasítások, plakátok stb.). A2-es szinten is próbál autentikus anyagokat megérteni, de még sok a tanár által alkotott, egyszerű szöveg, amelyekkel a diák fejleszti interkulturális érzékenységét és többnyelvűségét. A diák megérti az osztálytermi kommunikációt és a környezetében előforduló mindennapi kifejezéseket, szívesen hallgat magyar nyelvű szövegeket. Ennek során tudatosítja az udvarias kommunikáció összetevőit, és megtanulja felismerni és használni az alapvető kulturális elemeket. Olyan befogadói stratégiákat is fejleszt, mint például az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése, továbbá megtanulja felismerni a rövid és egyszerű szövegek típusát (elbeszélés, vers, reklám...), valamint tulajdonságait. Ebben a témában a nyelvi befogadás receptív szintje kap hangsúlyt.

A szóbeli szövegértés, az audiovizuális megfigyelés és az olvasott szöveg értése során a diák B2-es szinten képes a mindennapi szövegek megértésére, eredeti magyar nyelvű szövegeket olvas és hallgat, de emellett a tanár által készített vagy tananyagokban előforduló, kreált szövegeket is feldolgoz. Olyan befogadói stratégiákat is fejleszt, mint például az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése, és megtanulja felismerni a különböző szövegtípusokat és azok jellemzőit, amelyek mintaként szolgálnak majd a szövegalkotáshoz.

A szövegértés három módon jelenik meg a tanórán: a szóban elhangzott szövegek megértésekor, az audiovizuális anyagok megtekintésekor és az írott szövegek olvasásakor.

A diák a magyar nyelvű beszéd és rövid, egyszerű hangzó szövegek megértését gyakorolja. Sok esetben a tanári közlést kell megértenie, ám ügyelni kell arra, hogy más beszélő közlése vagy narrátor által felolvasott szöveg is helyet kapjon a tanórán.

Az audiovizuális anyagok megtekintése során a diák képanyaggal ellátott hangzó anyagokat (videoklipek, prezentációk) és mozgóképpel ellátott anyagokat (filmrészletek felirattal, reklámok, időjárás-jelentés...) tekint meg, amelyek színesítik a tanítási folyamatot, a diákok mindennapi valóságának szerves részei. Előnyük, hogy a képiség nagyban segíti a megértést, ezért a tanár gyakran alkalmazhatja ezeket a tanórán.

Az olvasott szöveg értése során a diák A2-es szinten a tárgyalta témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű nyelvezetű, illusztrációkkal tűzdelt szövegeket fogad be. B2-es szinten hosszabb terjedelmű szövegeket olvas a tárgyalta témakörökben, valamint olyan művészi szövegeket, amelyek meghatározóak a magyar kultúrában, hogy ezáltal fejlessze kulturális nyitottságát és mások elfogadásának képességét, miközben felismeri a sokféleséget mind a közvetlen (osztály, társak, család), mind a tágabb (iskola, helyi közösség, társadalom) környezetében (3.3.1.2).

A szövegértési stratégiák fejlesztése kulcsfontosságú a szövegek befogadásához, értelmezéséhez, hogy a diák munkavállalóként és felnőttként megállja a helyét a társadalomban.

Ajánlott művészi alkotások

Az érettségi vizsgára készülő diákok számára ajánlott irodalmi alkotásokat dőlt betűs írás jelöli.

Versek:

- » Ady Endre: Lédával a bálban, Őrizem a szemed,
- » József Attila: Tiszta szívvel,
- » Kölcsey Ferenc: Himnusz,
- » Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet, Szeptember végén, Nemzeti dal,
- » Szűnyogh Sándor: Halicanumi üzenet c. kötetből (pl.: Szeretném csavargóként bejárni a világot, Csente, Szülőfalum, Muravidéki haikuk, képversek)
- » Vörösmarty Mihály: Szózat.

Elbeszélések, ill. novellák:

- » Kosztolányi Dezső: A kulcs, *Esti Kornél (kilencedik fejezet)*,
- » Móricz Zsigmond: A hét krajcár, *Tragédia*,
- » Szabó Magda: *Csé*,
- » Csáth Géza: *Szombat este*,
- » Gelléri Andor Endre: *Libacomb*,
- » Ottlik Géza: *Apagy*,
- » Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (pl.: A jó tanuló felel)
- » kortárs novellák: GreCsó Krisztián: A régi idők emberei, Tóth Krisztina: *Tetkó vagy Zsíros deszka* vagy *Mozi vagy Kesztyű*, Dragomán György: Főzőskönyv (részletek, pl. A vajás kenyér, *A libamáj titka*), Dragomán György: *Zebracsont*, Szabó T. Anna: *Sztráda*, Kiss Noémi: *Nyári ház*, Lackfi János: *Kiegészítők*, *Odze*

György: Angliában mindenre van idő, Szabó Borbála: Őszinte fészbuk, Finy Petra: Delete gomb, Háy János: Egy férfi,

» Jelen! Kortárs ifjúsági novellák (pl. Nagy Ildikó Noémi: Önkontroll).

Kisregények:

» Déry Tibor: Niki,

» Tóth Krisztina: Pixel,

» Vámos Miklós: Anya csak egy van.

Regények, illetve regényrészletek (vagy megfilmesített változatuk):

» Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig,

» Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk,

» Gárdos Péter: Hajnali láz,

» Háy János: Völgyhíd vagy Ország, város, fiú, lány

» Márai Sándor: Eszter hagyatéka,

» GreCsó Krisztián: Vera.

Dráma:

» Örkény István: Tóték.

Filmek, filmrészletek, rajzfilmek:

» Szabadság, szerelem,

» Mindenki,

» Drakula (jelenet),

» Fehér tenyér,

» Horváth Botka Áron: Részecskék – Delčki,

» István, a király (musical),

» Kincsem,

» Semmelweis,

» Macskafogó,

» Sorstalanság vagy Saul fia,

» Szerelem,

» A légy,

- » *Valami Amerika vagy Nagykarácsony vagy BÚÉK,*
- » *Magyar vándor,*
- » *Remélem, legközelebb sikerül meghalnod,*
- » *Fekete pont,*
- » *Futni mentem,*
- » *Hogyan tudnék élni nélküled?*

HALLOTT SZÖVEG MEGÉRTÉSE - B2

CÉLOK

A diák:

K: azonosítsa a hallott szöveg témáját;

K: értse meg az elhangzó monologikus és dialogikus szövegeket globálisan és részleteiben is;

K: értse meg az egyszerű és összetett utasításokat;

K: a hangzó szövegben azonosítsa az érveket és ellenérveket, illetve az informális diskurzusban az időbeli sorrendet;

K: fejlessze az aktív hallgatás, az asszertív kommunikáció, a mások iránti érdeklődés és a másokkal való törődés kifejezésének képességét.

KC (3.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » **azonosítja a hallott szöveg témáját;**
- » **globálisan megérti a hallott szöveget a mindennapi, személyközi kommunikációban, és képes azonosítani az abban szereplő információkat;**
- » **megérti az egyszerű és összetett utasításokat, a nyilvános közleményeket;**
- » **megérti az egyszerűbb nyelvezetű tudományos szövegeket a tárgyalta témakörökben;**
- » **hosszabb beszélgetést, előadást és összetett érvelést is tud követni, valamint azonosítja az érvek helyeslésének vagy elutasításának fő okait;**

- » azonosítja a kifejtett álláspontot, és azt megkülönbözteti a közölt tényektől;
- » azonosítja az **időbeli sorrendet** egy hosszabb informális diskurzusban, pl. egy történetben vagy novellában

FOGALMAK

- monologikus szöveg ◦ dialogikus szöveg ◦ érv ◦ ellenérv ◦ asszertív kommunikáció ◦ globális megértés
- média ◦ diskurzus ◦ interjú ◦ riport ◦ hír ◦ adat

HALLOTT SZÖVEG MEGÉRTÉSE - A2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen azonosítani egy hangzó szöveg témáját;

K: képes legyen általános információkat követni egy hangzó szövegben;

K: értse meg a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos közléseket;

K: tudja követni a rövid és egyszerű nyelvezetű beszélgetéseket, miközben fejlessze az aktív hallgatás, az asszertív kommunikáció, a mások iránti érdeklődés és a másokkal való törődés kifejezésének készségét;

KC (3.3.2.1)

K: képes legyen megragadni a rövid, világosan megfogalmazott utasítások fő üzenetét.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» azonosítja a hangzó szöveg témáját a tárgyalt témakörökben;

» általános információkat (*Ki?*, *Mi?*, *Mikor?*, *Hol?*, *Mit csinál?*) tud követni egy egyszerűen, jól felépített hangzó szövegben;

» megérti a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos közléseket;

» világosan felépített, rövid és egyszerű beszélgetéseket követ;

» megérti a tárgyalt témakörökben az egyszerű, jól felépített előadásokat vagy bemutatásokat, ha azokat diákkal, konkrét példákkal vagy ábrákkal illusztrálják;

» megérti az egyszerű útbaigazításokat, valamint az egyszerű utasításokat az időpontokról, dátumokról, számokról és az elvégzendő feladatokról.

FOGALMAK

◦ útbaigazítás ◦ információ ◦ adat ◦ utasítás

AUDIOVIZUÁLIS ANYAGOK MEGÉRTÉSE - B2

CÉLOK

A diák:

K: azonosítsa az audiovizuális szövegek témáját;

K: értse meg globálisan és részleteiben az audiovizuális anyagokat, ezáltal fejlessze az önbizalmát és az önbecsülését;

KC (3.1.2.2)

K: használjon interaktív anyagokat;

K: hallgasson megzenésített verseket;

K: tekintsen meg a magyar történelem és művelődéstörténet szempontjából fontos audiovizuális anyagokat;

K: a digitális technológiák és hálózatok használata során igyekezzék az adott csoportban érvényes viselkedési normáknak megfelelni;

KC (4.2.5.1)

K: a természeti környezet, az élőlények, valamint a társadalom szempontjából kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat és nézeteket;

KC (2.2.1.1)

K: a demokratikus elveket figyelembe véve kritikusan ítélje meg a politikákat.

KC (2.4.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» azonosítja az audiovizuális anyag témáját;

» globálisan és részleteiben megérti a tárgyalt témakörökkel kapcsolatos audiovizuális szövegeket;

» megtekint a magyar nemzeti ünnepekhez kapcsolódó, ill. a magyar kultúra szempontjából fontos filmeket, filmrészleteket, egyéb audiovizuális anyagokat, és ezekben felismeri a konkrét információkat, valamint a hangulatot és az érzelmeket.

FOGALMAK

◦ audiovizuális anyag ◦ globális megértés ◦ film ◦ filmrészlet ◦ dokumentumfilm ◦ híradás ◦ vlog

AUDIOVIZUÁLIS ANYAGOK MEGÉRTÉSE - A2

CÉLOK

A diák:

K: azonosítsa az audiovizuális anyagok témáját;

K: a tárgyalt témakörökben értse meg az alapvető információkat a rövid, mindennapi dolgokról szóló audiovizuális anyagokban, ezáltal fejlessze az önbizalmát és az önbecsülését;

KC (3.1.2.2)

K: tekintsen meg a magyar történelem és művelődéstörténet szempontjából meghatározó audiovizuális anyagokat;

K: a természeti környezet, az élőlények, valamint a társadalom szempontjából kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat.

KC (2.2.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» azonosítja az audiovizuális anyag témáját;

» ha a közlés mód lassú és világos, megérti az alapvető információkat a rövid, mindennapi dolgokról szóló szövegekben;

» megérti egy történet lényeges pontjait, és követni tudja a cselekményét;

» megérti a lényeges információkat a rövid híradásokban.

FOGALMAK

◦ audiovizuális szöveg ◦ híradás ◦ időjárás-előrejelzés ◦ sporteredmény

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE - B2

CÉLOK

A diák:

K: azonosítsa az olvasott szöveg témáját;

K: próbáljon meg következtetni egy ismeretlen szó, kifejezés jelentésére;

K: fejlessze szövegértését a különböző szövegtípusokban;

K: képes legyen megtalálni egy szövegben a számára releváns részleteket;

K: értse meg a feliratokat és az összetett utasításokat az iskolában és a mindennapi életben;

K: használjon különféle stratégiákat az üzenet megértéséhez, pl. a főbb mondanivalók azonosítása, jegyzetelés, kiemelés a szövegben, újraolvasás és -hallgatás, képi elemek értelmezése..., a hallott, olvasott szövegek, ill. az audiovizuális anyagok megértése során alkalmazzon kreatív módszereket;

KC (5.1.2.1)

K: kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat, nézeteket és igényeket;

KC (2.2.1.1)

K: legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel;

KC (1.1.3.1)

K: a szövegben elfoglalt helyükből tudjon következtetni ismeretlen kifejezések jelentésére és funkciójára;

K: a szövegek formázása és tipográfiai jellemzői alapján képes legyen azonosítani bizonyos szövegtípusokat;

K: ismerkedjen a magyar kultúra szempontjából meghatározó művészi szövegekkel, ismerje fel saját segítség iránti igényét, és törekedjen elsajátítani segítségkeresési stratégiákat;

KC (3.3.5.2)

K: ismerkedjen hosszabb és nyelvileg összetettebb művészi szövegekkel, és fejlessze azok értelmezésének képességét (É).

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» azonosítja az olvasott szöveg témáját;

» a következő szövegtípusokat olvassa és értelmezi a tárgyalt témakörökben:

» jellemzés, leírás;

» magán- és hivatalos levél, **képeslap**, **meghívó**, beszámoló, napló;

» igazolás, **értesítés**, számla;

- » meghatalmazás, kérelem;
- » **Europass** és hagyományos **önéletrajz**;
- » újságcikk, **hír**, tudósítás, riport, interjú;
- » **reklám**, **hirdetés**, tájékoztató;
- » **időjárás-jelentés**, **időjárás-előrejelzés**;
- » **útbaigazítás**, prospektus, (idegenforgalmi) ismertető, szórólap;
- » **menetrend**, műsorlap, plakát;
- » **étlap**, **recept**;
- » egyszerű használati utasítás;
- » internetes bejegyzés, ímél, blog, komment, csetelés;
- » **megtalálja a releváns részleteket a fent említett szövegtípusokban**;
- » megérti a véleménykifejtést, az ok-okozati kapcsolatot a fent említett szövegtípusokban, és eldönti, mikor tartalmaz a szöveg tényszerű információkat, és mikor próbálja meggyőzni az olvasót valamiről;
- » megérti a feliratokat a nyilvános helyeken és a hosszabb, összetett utasításokat;
- » megérti az érdeklődési körébe tartozó szövegeket;
- » művészi szövegeket olvas: olyan **verseket**, **novellákat**, kisregények és regények részleteit, amelyek története könnyen követhető, nyelvezete pedig nem túl elvont;
- » ismerkedik hosszabb és nyelvilag összetettebb művészi szövegekkel, és fejleszti azok értelmezésének képességét.

FOGALMAK

- jellemzés ◦ leírás ◦ magánlevél ◦ hivatalos levél ◦ képeslap ◦ beszámoló ◦ napló ◦ meghívó ◦ igazolás
- értesítés ◦ bizonylat ◦ meghatalmazás ◦ kérvény ◦ önéletrajz ◦ hír ◦ tudósítás ◦ riport ◦ interjú
- beszélgetés ◦ reklám ◦ hirdetés ◦ ismertető ◦ idegenforgalmi tájékoztató ◦ időjárás-jelentés
- útbaigazítás ◦ prospektus ◦ szórólap ◦ menetrend ◦ műsorlap ◦ plakát ◦ étlap ◦ internetes bejegyzés
- ímél ◦ blog ◦ komment ◦ csetelés ◦ szépirodalmi szöveg ◦ vers ◦ novella ◦ kisregény ◦ regény

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE - A2

CÉLOK

A diák:

K: azonosítsa az olvasott szöveg témáját;

K: globálisan értse meg a rövid, egyszerű nyelvezetű szövegeket, a megértéshez az írott szöveg minden mondatát külön-külön olvassa el;

K: találja meg a konkrét információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben;

K: próbáljon meg következtetni egy ismeretlen szó, kifejezés jelentésére, amely hasonló az általa beszélt nyelvben használt szóhoz, kifejezéshez;

K: legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel;

KC (1.1.3.1)

K: a szövegben elfoglalt helyükből (pl. egy levél elején vagy végén) törekedjen következtetni ismeretlen kifejezések jelentésére és funkciójára;

K: a szövegek formázása és tipográfiai jellemzői alapján képes legyen azonosítani egyes szövegtípusokat (pl.: hírek, reklám, cikk, tankönyv, cset vagy fórum);

K: ismerje fel saját segítség iránti igényét, és törekedjen elsajátítani segítségkeresési stratégiákat.

KC (3.3.5.2)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» azonosítja az olvasott szöveg témáját;

» megérti a következő szövegtípusokat, ha azok nyelvezete egyszerű:

» személyek bemutatását, egyszerű jellemzését;

» a rövid és egyszerű **magánleveleket**;

» a nagyon egyszerű hivatalos leveleket és íméleket;

» **meghívókat, képeslapokat, reklámokat**;

» piktogramokkal ellátott **időjárás-előrejelzést**, egyszerű használati utasítást;

» az egyszerű internetes bejegyzéseket (**foglalást, visszaigazolást**, internetes vásárlást);

» az **útbaigazításokat**;

- » utasításokat, biztonsági figyelmeztetéseket és hirdetményeket nyilvános helyeken (pl. utcákon, éttermekben vagy **pályaudvarokon**), ha azok megértését piktogram is segíti;
- » **egyszerű receptet**, ha a fontos lépések illusztrálva vannak;
- » az érdeklődési körébe tartozó témákról szóló rövid hírek főbb pontjait (pl. sport, hírességek);
- » a rövid leírást vagy beszámolót;
- » **megtalálja a konkrét információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben**, pl. hirdetésekben, szórólapokon, **étlapokon**, műsorlapon és **menetrendekben**;
- » elolvas egyszerűbb nyelvezetű verseket, részleteket epikai művekből.

FOGALMAK

- hír ◦ beszámoló ◦ felirat ◦ elbeszélés ◦ szépirodalmi szöveg ◦ szövegtípus ◦ magánlevél ◦ hivatalos levél
- ímél ◦ meghívó ◦ képeslap ◦ reklám ◦ időjárás-előrejelzés ◦ utasítás ◦ internetes bejegyzés ◦ leírás
- hirdetés ◦ szórólap ◦ étlap ◦ műsorlap ◦ menetrend ◦ útbaigazítás ◦ figyelmeztetés ◦ hirdetmény
- piktogram ◦ használati utasítás ◦ recept ◦ tulajdonnév ◦ vers ◦ novella

SZÖVEGALKOTÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A magyar nyelv mint második nyelv tanításának/tanulásának egyik legfontosabb célja, hogy a megtanult nyelvi formákat a diák szándékai, gondolatai és érzelmei kifejezésére a valódi élethelyzetekben alkalmazni tudja. Az alkotó tevékenységek nagy társadalmi értékkel bírnak, és fontosak az élet tudományos és szakmai területein is. A szövegalkotás a beszélt és az írásbeli tevékenységeket foglalja magába. A formális szövegalkotás képessége a tanulás és a tapasztalat eredménye, de hozzátartozik a műfajok, valamint a formát és a nyelvi készséget érintő kulturális szokások ismerete is. A szövegalkotási stratégiák segítenek a kifejezés minőségének javításában, és olyan eszközökkel támogatják a diákok mindennapjait, amelyeket más (idegen) nyelvek tanulásakor is felhasználhatnak.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A szövegalkotás során a diák elsajátítja a szóbeli és írásbeli szövegek megformálásához szükséges megfelelő, az Egységes Európai Referenciakeret által meghatározott B2, ill. A2 szintű szókinccset, mondat szerkezeteket, gyakorolja a megfelelő szó- és stílusválasztást, új kifejezéseket tanul és használ, miközben kulturált nyelvi magatartást tanúsít. Képes szóbeli és írásbeli szöveget alkotni saját magáról, a közvetlen, ill. tágabb környezetéről a megadott szövegtípusokban.

A magyar mint második nyelv tanításának célja a gimnáziumban, hogy a diák B2-es szinten funkcionális nyelvhasználóvá váljon, ne okozzon számára gondot, ha magyar nyelven kell megnyilatkoznia, tudatosuljon benne a muravidéki és a standard magyar nyelvváltozat használatának alkalomhoz és helyhez kötött meghatározottsága, illetve írásban törekedjen a standard nyelvváltozat használatára megfelelő helyesírással. A tanár épít a diák korábbi ismereteire, bővíti azokat, gazdagítja a diák nyelvi repertoárját minden nyelvi szinten, valamint valós beszédhelyzetek szimulálásával készíti fel a mindennapi nyelvhasználatra. A magyarórán más tantárgyakból, a diák mindennapi életéből és érdeklődési köréből merítünk, a tartalom a konkrét, számára ismerős témák felől haladjon az elvontabbak felé.

Az A2-es szinten a diák elsajátítja azokat az alapokat, amelyek lehetővé teszik egyszerű szövegek alkotását, főleg a szóbeli szövegalkotásra helyezve a hangsúlyt. Képessé válik rövid, egyszerű nyelvezetű beszélt vagy írott szöveget alkotni saját magáról, a közvetlen, ill. tágabb környezetéről a megadott szövegtípusokban. A magyar mint második nyelv tanításának célja a szövegalkotás témájára vonatkozóan ezen a szinten, hogy a diák ne tartson a magyar nyelven való megnyilatkozástól, nyitottá váljon a magyar nyelv és kultúra befogadására, illetve hogy felkészítsük az esetleges jövőbeni további magyartanulásra.

A szövegek választásakor ügyelni kell arra, hogy a magyartanár egyeztessen a szaktantárgyakat oktató tanárokkal, hiszen a kétnyelvű gimnáziumi oktatás során a többi órán is fejleszteni kell a diákok magyar nyelvű szókinccsét, kifejezőkészségét.

SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS - B2

CÉLOK

A diák:

K: tudjon folyékonyan és érthetően beszélni a tárgyal, illetve a saját érdeklődési köréhez kapcsolódó témakörökben;

K: érzékelje és ismerje fel a saját megéléseit (érzések, érzelmek, gondolatok, értékek, szükségletek, vágyak) és saját viselkedését, ezeket képes legyen kifejezni;

KC (3.1.1.1)

K: azonosítsa és tudja kifejezni saját érdeklődési körét, tulajdonságait, erősségeit és gyengéit, ennek megfelelően tervezze meg rövid és hosszú távú (szellemi, fizikai, szociális és tanulási) céljait;

KC (3.1.3.1)

K: képes legyen elmesélni egy valós vagy kitalált történetet;

K: tudjon szóbeli bemutatókat alkotni;

K: tudja kifejezni a saját álláspontját, és amellet világosan tudjon érvelni, miközben erősítse a másik nézőpontja megértésének és magáévá tételének képességét;

KC (3.3.4.1)

K: tudja elmondani a tárgyal művészi szövegek tartalmát, és tudja bemutatni a szereplőket;

K: tudjon beszélni a tárgyal művészi szövegekről megadott szempontok alapján (É);

V: *kifejezően tudjon elmondani vagy felolvasni egy-egy verset.*

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» folyékonyan és érthetően tud beszélni a tárgyal, illetve a saját érdeklődési köréhez kapcsolódó témakörökben;

» be tudja mutatni **saját magát**, a **családját**, más embereket, a **lakókörülményeit**, az élőhelyét, a tanulmányait, helyeket (városokat, tájakat) és **helyiségeket**;

» **ki tudja fejezni** az érzéseit és érzelmeit, **szükségeit**, **képességeit**, a vágyait, kívánságait, az álmait, reményeit, **terveit**;

» tud **útbaigazítást** adni;

- » **el tud mondani egy történetet**, valóságos vagy elképzelt eseményeket, egy film vagy könyv cselekményét;
- » **előzetes felkészülés után tud szóbeli bemutatókat**, összefoglalót, beszámolót, kiselőadást **tartani**, az ezekkel kapcsolatos kérdésekre tud válaszolni;
- » **szóban ki tudja fejezni a saját álláspontját**, és amellet világosan érvel, az érveket logikai sorrendben kapcsolja össze;
- » tud a tárgyalt művészi szövegek tartalmáról beszélni, be tudja mutatni annak szereplőit;
- » tudja a művészi szöveg szereplőinek magatartását értékelni, kulturáltan képes vitázni az irodalmi mű által felvetett problémákról;
- » képes bemutatni saját értelmezését egy művészi szöveg kapcsán;
- » meg tudja fogalmazni a művészi szövegre adott érzelmi reakcióját;
- » *kifejezően képes elmondani vagy felolvasni egy-egy verset vagy versrészletet.*

FOGALMAK

- beszámoló ◦ kiselőadás ◦ vita ◦ bemutató ◦ útbaigazítás ◦ leírás ◦ mű ◦ regény ◦ novella ◦ vers
- beszéd ◦ művészi szöveg

SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS - A2

CÉLOK

A diák:

K: egyszerű, de összefüggő mondatokban tudjon beszélni saját magáról és másokról, a terveiről, feladatairól, érzelmeiről, szükségleteiről, vágyairól;

K: tudjon útbaigazítást adni;

K: tudjon kérdéseket feltenni, és a neki feltett kérdésekre válaszolni;

K: képes legyen kifejezni a véleményét, ha előre megfogalmazhatja;

K: tudjon rövid, egyszerű beszédeket, prezentációt készíteni ismert témáról, ha előre felkészülhet;

K: nonverbális jelekkel segítse a kommunikációját;

V: tudjon válaszolni ismert témájú előadással kapcsolatos kérdésekre.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» egyszerű nyelvi szerkezetekkel tud beszélni **önmagáról**, a **családjáról**, a barátairól, az érdeklődési köréről, a **napi feladatairól**, a terveiről, érzelmeiről, **szükségeiről**, vágyairól;

» egyszerűen be tud mutatni és jellemezni **embereket**, helyeket;

» tud **egyszerű útbaigazítást** adni;

» tud egyszerű kérdéseket feltenni (**Ki?**, **Mi?**, **Milyen?**, **Mit csinál?**, **Mit?**, **Hol?**, **Hová?**, **Honnan?**, **Mikor?** kérdőszavakkal), és tud válaszolni a neki feltett kérdésekre;

» egyszerű nyelvi eszközökkel **ki tudja fejezni a véleményét**;

» nagyon rövid beszédeket tud készíteni, kiszámítható, memorizált tartalommal;

» rövid **prezentációt** tud tartani ismert témáról előzetes gyakorlás után;

» *válaszolni tud az egyszerű nyelvezetű előadással kapcsolatos rövid kérdésekre.*

FOGALMAK

◦ bemutatkozás ◦ útbaigazítás ◦ prezentáció ◦ jellemzés

ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS - B2

CÉLOK

A diák:

K: tudjon összefüggő írott szöveget alkotni a megadott szövegtípusokban a szövegszerkesztési, stílusra vonatkozó és helyesírási szabályok betartásával, miközben lelje örömét az alkotási folyamatban, és ismerje fel a megszerzett tudás új helyzetekben való aktív alkalmazásának lehetőségét;

KC (1.3.4.1 | 5.3.5.3)

K: fejlessze a különböző szövegtípusokban való kifejezőkészségét, miközben felismeri segítségkérési igényét, és online segítséget is használ;

KC (1.1.1.1 | 3.3.5.2)

K: ismerjen állandósult szókapcsolatokat, közmondásokat és szólásokat;

K: ismerje a magyar–szlovén, szlovén–magyar szótárakat, valamint az online szótárakat és használatukat;

K: etikusan használja a mesterséges intelligenciát;

K: képes legyen rövid audiovizuális anyagot alkotni, amelyben a digitális tartalmat képek, hanganyag, illusztrációk hozzáadásával gazdagítja;

KC (4.3.2.1)

V: *alkosson hosszabb esszé jellegű szöveget irodalmi alkotás alapján a szerkesztési és helyesírási szabályoknak megfelelően;*

K: legyen érdeklődő, kutassa az anyagokat és a művészi nyelveket, fejezze ki magát azok segítségével, fejlessze képzelőerejét, mélyítse el és bővítse ismereteit nem művészi területeken is;

K: emlékezzen a sokszor ismételt hibáira, és tudatosan korrigálja magát.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » összefüggő szöveget alkot a tárgyalt témakörökben a szövegszerkesztési, stílusra vonatkozó és helyesírási szabályok betartásával;
- » a tárgyalt témakörökhöz kapcsolódóan ismer állandósult szókapcsolatokat, közmondásokat és szólásokat;
- » megalkotja és megfelelően szerkeszti a következő szövegtípusokat:
 - » rövid filmismertető,
 - » beszámoló,
 - » személyek jellemzése,
 - » magánlevél,

- » egyszerűbb hivatalos levél,
- » magán és hivatalos e-mail,
- » meghívó,
- » üdvözlőlap,
- » Europass és kronologikus önéletrajz,
- » kérelem,
- » rövid hír iskolai eseményekről,
- » interjú,
- » reklám, hirdetés, internetes bejegyzés,
- » rövid blog vagy vlog,
- » rövid audiovizuális anyag;
- » megfelelően kitöltött űrlapot, adatlapot;
- » ismeri a szövegszerkesztés alapvető szabályait, a szöveg makro- (bevezetés, tárgyalás, befejezés) és mikroszerkezetét (bekezdések);
- » tudatosan használja a szövegösszefüggés jelentésbeli (cím, téma, ismétlés...) és grammatikai elemeit (előre- és visszautalások...);
- » irodalmi művekhez kapcsolódó esszé szerű fogalmazást ír, amelyben képes kiemelni a lényeges elemeket, érvel, megindokolja érveit, és ellenérveket sorakoztat fel, az érveket logikai sorrendben kapcsolja össze, és kifejti a különböző lehetőségek előnyeit és hátrányait, tud több különböző forrásból származó adatokat és állításokat összekapcsolni, egymáshoz viszonyítani és értékelni;
- » ismeri és használja a szlovén–magyar, magyar–szlovén szótárakat;
- » ismeri és használja az online szótárakat (szinonima szótár, értelmező szótár, az aktuálisan legjobb online fordítóprogramok).

FOGALMAK

- beszámoló ◦ jellemzés ◦ magánlevél ◦ hivatalos levél ◦ meghívó ◦ üdvözlőlap ◦ Europass önéletrajz
- kronologikus életrajz ◦ kérvény ◦ kérelem ◦ interjú ◦ reklám ◦ hirdetés ◦ blog ◦ űrlap ◦ makroszerkezet
- mikroszerkezet ◦ téma-réma ◦ cím ◦ jelentésbeli kapcsolóelem ◦ grammatikai kapcsolóelem
- audiovizuális anyag ◦ mesterséges intelligencia ◦ online szótár ◦ digitális technológia ◦ e-mail
- szövegösszefüggés

ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS - A2

CÉLOK

A diák:

K: egyszerű, de összefüggő szöveget tudjon írni a tárgyalt témakörökben;

K: ismerjen meg alapvető szövegtípusokat, ezáltal fejlessze kifejezőkészségét;

KC (1.1.1.1)

K: ismerje fel a megszerzett tudás új helyzetekben való aktív alkalmazásának lehetőségét;

KC (5.3.5.3)

K: ismerkedjen a szlovén–magyar, magyar–szlovén szótárakkal, az online szótárakkal és fordítóprogramokkal;

K: etikusan használja a mesterséges intelligenciát;

K: képes legyen rövid audiovizuális anyagot alkotni, amelyben a digitális tartalmat képek, hanganyag, illusztrációk hozzáadásával gazdagítja.

KC (4.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» a tárgyalt témakörökben egyszerű nyelvezetű, rövid szöveget tud alkotni (**önmagáról**, a **családjáról**, a barátairól, az érdeklődési köréről, a **napi feladatairól**, a terveiről, a képességeiről);

» megalkotja és megfelelően szerkeszti a következő szövegtípusokat:

» egyszerű jellemzés,

» naplóbejegyzés,

» egyszerű magánlevél,

» beszámoló a tevékenységeiről,

» meghívó, üdvözlőlap, képeslap,

» Europass önéletrajz;

» **személyes adataival egyszerű űrlapot tölt ki;**

» egyszerű nyelvi eszközökkel, de udvariasan közli a véleményét;

» **ismeri és használja a szlovén–magyar, magyar–szlovén szótárakat**, az online szótárakat és a fordítóprogramokat.

FOGALMAK

◦ levél ◦ beszámoló ◦ mesterséges intelligencia ◦ online szótár

INTERAKCIÓ

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A beszélt, írásbeli vagy online interakció során két vagy több személy közösen hoz létre diskurzust. Az interakció a szövegértés és a szövegalkotás szintézise, de több annál, résztvevői információkat cserélnek, miközben folyamatos visszajelzéseket adnak és kapnak, a kommunikáció ehhez idomul. Legtermészetesebb színtere a beszélgetés, párbeszéd, amikor a kommunikációs folyamatokban résztvevő személyek cserélgetik az adó–vevő szerepét. A sikeres interakcióhoz elengedhetetlenek a stratégiák, figyelni kell a másik félre, hogy releváns közléseket adjunk; meg kell tanulni, mikor cserélhetők fel a szerepek (diskurzusjelölők) – amely az udvarias nyelvi viselkedés elengedhetetlen feltétele –, valamint fejleszteni kell az együttműködési készséget, illetve a további magyarázat kérésének megfogalmazását.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A diák szóbeli, írásbeli és online módon információkat cserél a beszélgetőtársával vagy beszélgetőtársaival (rövid párbeszéd, beszélgetések ismert témákról, telefonos beszélgetések vagy videóhívások), szolgáltatásokat és termékeket szerezhet be (internetes rendelés, vásárlás), valamint levelez másokkal (pl. ímélt, rövid üzenetet ír), egyszerű űrlapokat tölt ki magán- vagy hivatalos célokra.

Az interakciós készség fejlesztése során a digitális és a vállalkozói kompetenciát is fejlesztjük. Az online interakcióban a diák különböző digitális technológiák használatával kommunikál ^{KC} (4.2.1.1), miközben alkalmazkodik a kommunikációs elvárásokhoz és szabályokhoz, amelyek egy adott csoportban érvényesek ^{KC} (4.2.5.1). A vállalkozói kompetenciákat is fejlesztik, például a hatékony kommunikációt, a különböző egyénnel és csoportokkal való együttműködést ^{KC} (5.3.4.1).

SZÓBELI INTERAKCIÓ - B2

CÉLOK

A diák:

- K:** részt tudjon venni mindennapi témákról szóló beszélgetésekben;
- K:** tudja kifejezni véleményét, miközben kulturált nyelvi magatartást tanúsít;
- K:** tudjon telefonbeszélgetést folytatni;

K: tudjon az okostelefon vagy valamely internetes alkalmazás segítségével kommunikálni;

K: tudja kifejezni érzelmeit;

K: meg tudja fogalmazni fenntartásait, és tudjon feltételeket szabni;

V: *tudjon hatékonyan és folyékonyan vezetni egy rövidebb, mindennapi témáról szóló interjút;*

K: a kommunikációs készségeit erős szakmentes kommunikációban fejlessze;

KC (1.1.5.1)

K: ismerje fel, mikor veheti át a társalgásban a beszélő szerepét;

K: működjön együtt különböző egyénekekkel és csoportokkal.

KC (5.3.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » aktívan részt tud venni a mindennapi témákról szóló hosszabb beszélgetésekben, akár a célnyelv használóival is;
- » beszélgetésekben képes **visszakérdezni, helyeselni, tagadni**, fenntartani mások érdeklődését, aktívan figyelni;
- » **ki tudja fejezni, ha nem ért valamit, hangosabb vagy lassúbb beszédre tudja kérni beszélgetőpartnerét;**
- » tud telefonbeszélgetést folytatni egy ismerőisével a tárgyalt témakörökben;
- » udvariasan tud az okostelefon vagy valamely internetes alkalmazás segítségével kommunikálni;
- » egy vitában ki tudja fejezni fenntartását, és udvariasan képes kérni, hogy az álláspontját vegyék figyelembe;
- » képes feltételeket szabni;
- » *tud hatékonyan és folyékonyan vezetni egy rövidebb, mindennapi témáról szóló interjút, spontán eltérve az előkészített kérdésektől, reagálva az érdekes válaszokra;*
- » ismeri a legfontosabb diskurzusjelölőket.

FOGALMAK

- kótetlen kommunikáció ◦ vita ◦ telefonbeszélgetés ◦ véleménykifejtés ◦ álláspont ◦ feltétel ◦ helyeslés
- tagadás ◦ visszakérdezés

SZÓBELI INTERAKCIÓ - A2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen bekapcsolódni egyszerű párbeszédbe;

K: tudjon egyszerű kifejezőeszközökkel kommunikálni a mindennapi társalgások során;

K: képes legyen rövid telefonbeszélgetést lebonyolítani;

K: tudjon az okostelefon vagy valamely internetes alkalmazás segítségével egyszerű kommunikációt folytatni;

K: a kommunikációs készségeit erőszakmentes kommunikációban fejlessze.

KC (1.1.5.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » egyszerű kifejezőeszközökkel tud kommunikálni egyszerű és közvetlen információcserét igénylő szituációkban a tárgyalt témakörökben;
- » részt vesz egyszerű társalgásban;
- » **ki tudja fejezni, ha nem ért valamit, hangosabb vagy lassúbb beszédre tudja kérni beszélgetőpartnerét;**
- » tud az okostelefon vagy egy internetes alkalmazás segítségével kommunikálni a barátaival, például egyszerű híreket cserélni, találkozót tervezni és szervezni.

FOGALMAK

- telefonbeszélgetés
- társalgás

ÍRÁSBELI ÉS ONLINE INTERAKCIÓ - B2

CÉLOK

A diák:

K: tudjon magánlevélben, ímélben, internetes kommunikációs alkalmazások által írásban kapcsolatot tartani másokkal;

K: képes legyen részt venni online információcserékben, a digitális technológiák és hálózatok használata során igyekezzék az adott csoportban érvényes viselkedési normáknak megfelelni;

KC (4.2.5.1)

K: írásban képes legyen felvilágosítást vagy további információt kérni;

K: képes legyen online űrlapot kitölteni, digitális környezetben óvja meg személyes és mások adatait, azonosítsa a megbízható digitális szolgáltatásokat;

KC (4.4.2.1)

K: törekedjen interaktív anyagokat használni;

K: legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel, és erre figyeljen oda az idegen nyelvű anyagok, a fordítóprogramok, az automatikusan lefordított weboldalak stb. használatakor is;

KC (1.1.3.1)

K: fogja fel, hogy a különböző nyelveket hasonló módon írhatjuk le; ezért a tanítási órákon szerzett ismereteket alkalmazza az idegennyelv-oktatásban, és fordítva: legyen képes összehasonlítani a tanult nyelveket, és azonosítani a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket.

KC (1.1.3.2)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» **tud** magánlevélben, ímélben, internetes kommunikációs alkalmazások által kapcsolatot tartani, érdeklődő kérdéseket tesz fel, és válaszol a kommunikációs partnerrel közös témákra;

» **írásban felvilágosítást vagy további információt kér;**

» online információcserékben vesz részt;

» megérti a témával kapcsolatos korábbi internetes hozzászólásokat, és válaszában a kulturált, erőszakmentes kommunikációt alkalmazza;

» **tud virtuális üdvözlőlapot küldeni;**

» **online űrlapot vagy kérdőívet tölt ki a személyes adatai megadásával,** a feltételek elfogadásának megerősítésével, további szolgáltatások elutasításával stb.;

» interaktív anyagokat használ.

FOGALMAK

◦ online információcsere ◦ virtuális üdvözlőlap ◦ űrlap ◦ kérdőív ◦ kommunikációs szándék ◦ erőszakmentes kommunikáció ◦ ímél ◦ személyes adatok ◦ alkalmazás/applikáció

ÍRÁSBELI ÉS ONLINE INTERAKCIÓ - A2

CÉLOK

A diák:

K: tudjon magánlevélben, ímélben, internetes kommunikációs alkalmazások által egyszerű nyelven kapcsolatot tartani másokkal;

K: tudjon részt venni egyszerű online információcserében, a digitális technológiák és hálózatok használata során igyekezzék az adott csoportban érvényes viselkedési normáknak megfelelni;

KC (4.2.5.1)

K: képes legyen egyszerű online űrlapot kitölteni a személyes adatai megadásával, digitális környezetben óvja meg személyes és mások adatait, azonosítsa a megbízható digitális szolgáltatásokat.

KC (4.4.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » tud magánlevélben, ímélben, **internetes kommunikációs alkalmazások** által kapcsolatot tartani, **egyszerű, érdeklődő kérdéseket tud feltenni**, és nagyon egyszerűen válaszol a kommunikációs partnerrel közös témákra;
- » egyszerű online információcserékben (pl. egy egyszerű üzenet írása, hírek megosztása, találkozó megszervezése, ill. megerősítése) vesz részt;
- » online űrlapot tölt ki a személyes adatai megadásával, a feltételek elfogadásának megerősítésével, további szolgáltatások elutasításával stb.;
- » interaktív anyagokat használ.

FOGALMAK

◦ online információcsere ◦ virtuális üdvözlőlap ◦ űrlap ◦ kérdőív ◦ alkalmazás/applikáció

KÖZVETÍTÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A közvetítés téma két nagyobb egységet foglal magában, egyrészt a szövegek közvetítését, illetve az emberi kommunikációhoz elengedhetetlen udvarias nyelvi repertoárt, másrészt az egymás elfogadásához szükséges ismereteket. A közvetítés során a diáknak magyar nyelvű szöveget kell összefoglalnia szlovénul vagy szlovén nyelvű szöveget magyarul, illetve a szövegben található lényeges információkat kell kikeresnie és a másik nyelven közvetítenie. Mivel a diákok mindennapi életében nagy jelentőséggel bírnak az idegen nyelvek is, javasolt, hogy más idegen nyelven befogadott szöveg vagy audiovizuális anyag magyar nyelven történő összefoglalása is szerepeljen a tanórán.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A közvetítés alapvetően nehéz nyelvi tevékenység, azonban természetes folyamatról van szó, hiszen különösen a kétnyelvű (ill. többnyelvű) környezetben a diák természetesnek éli meg, hogy valaki nem vagy nem jól beszél, érti a másik nyelvet, így segítségre szorul. A közvetítő ezért pozitív szerep, és rendkívüli módon növeli a diák önbizalmát, ha képes a társának vagy egy felnőttnek is segíteni azzal, ha átad egy számára érthető információt a másik félnek. B2-es szinten egyféle összefoglalást, adatok felfogását és szintetizálását, viszonylag egyszerűbb, nem absztrakt nyelvezetű szövegek fordítását kapja feladatként, amely taxonómiai magasságú, de a nyelvtanulás alapvető része. A2-es szinten rövid, egyszerű nyelvezetű szövegek összefoglalása, lényeges adatainak közvetítése a feladat. A nyelvi tudatosság fejlesztése is cél, bár a magyar és a szlovén nyelv tipológiájában eltérő, szókincsében azonban vannak kapcsolatok, a szavak írásának eltérését ugyanakkor tudatosítani kell.

A mindennapokban elengedhetetlen az udvarias viselkedés és nyelvi megnyilatkozás, ennek tudatosítása a magyarórán, illetve a megfelelő nyelvi repertoár elsajátítása záloga annak, hogy a diák felnőtt munkavállalóként megállja a helyét a társadalomban. Egymás kultúrájának megismerése pedig hozzájárul a békés együttéléshez a nemzetiségileg vegyesen lakott területen, illetve a kétnyelvű középiskola mindennapjaiban.

KÖZVETÍTÉS - B2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen szlovén vagy más nyelvű, nem művészi szövegek tartalmát összefoglalni, lényeges adatait közvetíteni, a szövegekhez való viszonyát kifejezni magyar nyelven;

V: képes legyen szlovén vagy más nyelvű művészi szövegek tartalmát összefoglalni, lényeges adatait közvetíteni, a szövegekhez való viszonyát kifejezni magyar nyelven;

V: képes legyen egy szlovén előadás lényeges pontjait közvetíteni magyar nyelven és fordítva;

K: képes legyen összefoglalni szlovén vagy más nyelvű audiovizuális anyagok tartalmát magyar nyelven és fordítva;

V: képes legyen mindennapi, nem túl hosszú, a tárgyalt témakörök magyar nyelvű szövegeinek szlovénra fordítására, ha szótárt használhat;

V: törekedjen egyszerűbb, rövid szlovén nyelvű szövegek magyarra fordítására;

V: törekedjen magyar nyelvű előadás során jegyzetelni magyar vagy szlovén nyelven;

K: képes legyen verbálisan elősegíteni a csoportmunkát, miközben tudatosítsa saját észlelését és viselkedését a másokkal való kapcsolatokban;

KC (3.3.1.1)

K: képes legyen a szövegben ismétlődő információkat azonosítani, azokat más sorrendben és egyszerűbben elmondani;

K: képes legyen mások gondolatait szintetizálni és összefüggő gondolatmenetképpé kapcsolni;

K: az iskolai szituációs játékok során az esetleges vitás kérdéseket konstruktív módon oldja meg, szükség esetén kössön kompromisszumot;

KC (5.3.4.2)

K: képes legyen a közös kommunikációt elősegíteni azáltal, hogy ismeri és felismeri a sokféleséget mind a közvetlen (osztály, társak, család), mind a tágabb (iskola, helyi közösség, társadalom) környezetében;

KC (3.3.1.2)

K: képes legyen a jelenlévők magyarul elhangzó személyes kívánságait és szükségleteit, igényeit szlovénul közvetíteni és fordítva;

K: képes legyen verbálisan kifejezni együttlétét.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » szlovén vagy más nyelvű nem művészi szöveg tartalmát összefoglalja magyar nyelven a következő szövegtípusokban: rövid filmismertető, **magánlevél, meghívó, üdvözlőlap**, rövid hír iskolai eseményekről, rövid interjú, **reklám, hirdetés**, internetes bejegyzés, rövid blog vagy vlog, rövid audiovizuális anyag;
- » képes szlovén vagy más nyelvű művészi szövegek tartalmát összefoglalni, lényeges adatait közvetíteni, a szövegekhez való viszonyát kifejezni magyar nyelven;
- » képes egy szlovén előadás lényeges pontjait, diagramjait, ábráit, táblázatait közvetíteni magyar nyelven és fordítva;
- » össze tudja foglalni szlovén vagy más nyelvű audiovizuális anyagok tartalmát magyar nyelven és fordítva;
- » a tárgyalta témakörök mindennapi, nem túl hosszú magyar nyelvű szövegeit szlovénra fordítja, ha szótárt használhat;
- » egyszerűbb, rövid szlovén nyelvű szövegeket magyarra fordít, a szlovén nyelvre jellemző szórend, tükörfordítások előfordulhatnak, de a mondanivaló érthető, az adatok pontosak;
- » törekszik magyar nyelvű előadás során jegyzetelni magyar vagy szlovén nyelven;
- » az adott szöveget újrafogalmazza úgy, hogy annak legfontosabb tartalmát kiemeli, az ismert részeket kihagyja;
- » kulturáltan beszélget az eltérő nézetekről és nézőpontokról, valamint összefoglalja a szemben álló felek álláspontját;
- » kérdéseket tesz fel a csoportmunka megszervezésével kapcsolatban, új utasításokat ad, megoldást vagy kompromisszumot javasol a csoportmunka során;
- » mások gondolatait szintetizálja, és összefüggő gondolatmenetké kapcsolja;
- » összefoglalja a szemben álló felek álláspontját, kiemelve a közös pontokat, és jelezve a konszenzus útjában álló akadályokat;
- » a jelenlévők magyarul elhangzó személyes kívánságait és szükségleteit, igényeit szlovénul közvetíti és fordítva;
- » kifejezi együttérzését.

FOGALMAK

- előadás ◦ nézet ◦ vélemény ◦ kompromisszum ◦ együttérzés ◦ kívánság ◦ igény ◦ ismétlés
- összefoglalás

KÖZVETÍTÉS - A2

CÉLOK

A diák:

K: törekedjen a magyar nyelvű hallott és olvasott szöveget összefoglalni szlovén nyelven;

K: törekedjen a magyar nyelvű hallott és olvasott szöveg lényeges részeit kiemelni, és azokat szlovénul közvetíteni;

K: képes legyen a jelenlévők magyarul kifejezett alapvető szükségleteit, kívánságait közvetíteni szlovén nyelven;

V: képes legyen szlovénra fordítani a rövid, egyszerű, hétköznapi, ismerős témájú magyar nyelvű, hallott vagy olvasott szöveget;

K: törekedjen szlovén nyelven egyszerű jegyzeteket készíteni egy ismerős témájú magyar nyelvű előadás során;

K: képes legyen érdeklődést mutatni egy ötlet iránt;

K: igyekezzen felismerni, ha az emberek nem értenek egyet, vagy amikor valakinek problémája van;

K: képes legyen verbálisan is együttérzést mutatni.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- rövid, világos, egyszerű üzenetek, utasítások és közlések lényegét közvetíti szlovénul, ha azokat lassan és világosan, egyszerűen fejezik ki magyar nyelven;
- tud magyar nyelvű, mindennapi témákról szóló, egyszerű, olvasott szövegekből konkrét információkat (Ki?, Hol?, Mikor?, Mit csinál?, Kivel?) közölni szlovénul;
- a jelenlévők magyar nyelven kifejezett alapvető szükségleteit, kívánságait közvetíti szlovén nyelven;
- szóban vagy írásban szlovén nyelvre fordítja az egyszerű mondatokban írt, ismerős, hétköznapi témájú, magyar nyelven írt rövid híreket, rövid történeteket, iskolai közleményeket vagy utasításokat, információkat a leggyakoribb szókincset használva, a fordítás a hibák ellenére érthető;
- rövid, egyszerű kifejezésekkel résztvevőket von be a közös feladatvégzésbe;
- ha előre felkészülhet, egyszerű szavakkal, kifejezésekkel kifejezi a javaslatát, és megkérdez másokat, mit gondolnak erről;
- a megtanult, egyszerű kifejezésekkel együttérzést mutat.

FOGALMAK

◦ fordítás ◦ utasítás ◦ együttérzés ◦ kívánság ◦ igény ◦ összefoglalás

TÖBBNYELVŰSÉG ÉS MULTIKULTURALITÁS - B2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen bemutatni a saját hazáját, Magyarországot és a Muravidéket magyar nyelven;

K: ismerje a magyar ünnepeket, magyar találmányokat, tudósokat, híres embereket, Nobel-díjasokat, hungarikumokat, ételeket;

K: tudatosítsa, hogy más kultúrákban más szokások vannak;

K: ismerje a magyar ünnepekkel kapcsolatos szokásokat, a saját kultúrköre ünnepeit pedig tudja bemutatni magyar nyelven;

K: ismeri az őshonos nemzeti közösségek különjogait, miközben fogja fel és fogadja el, hogy a jogok létezésének feltétele, hogy tiszteletben tartsuk mások egyenlő jogainak egyéni kötelezettségét;

KC (1.2.1.3)

K: tudja, mit jelent a többnyelvűség, a kétnyelvűség és a kettősnyelvűség (É);

K: ápolja értéként a kultúrát és a művészeteket, mind az otthoni, mind az iskolai környezetben, járuljon hozzá az iskola kulturális központként való fejlődéséhez, a kulturális és a társadalmi környezetbe való integrációjához;

KC (1.3.5.1)

K: ismerje a magyar történelem legfontosabb eseményeit (É);

K: ismerje a magyar nyelv eredetét;

K: ismerje a magyar nyelv főbb jellemzőit nyelvtipológiai szempontból (É);

K: ismerje a Kárpát-medence sokszínűségét nemzetiségi és nyelvi szempontból;

K: pozitívan viszonyuljon a magyar nyelvváltozatokhoz;

V: ismerje a magyar nyelvjárásokat és legfőbb jellemzőiket;

K: hatékonyan váltson kódot (nyelvet) a különböző nyelvi repertoárjában szereplő nyelvek között, hogy megkönnyítse a megértést a beszélgetőpartnerek között, ezzel erősítve a másoknak nyújtandó segítség szükségességének felismerését és tudatosítását;

KC (3.3.5.1)

K: törekedjen megérteni, honnan származnak az előítéletek és sztereotípiák, és igyekezzon a saját előítéleteit és sztereotípiáit felismerni, majd helyettük elfogadni más kultúrák és csoportok másságát;

K: ismerje fel, hogy vannak olyan erkölcsi kérdések, amelyekre nincsenek előre adott, mindenki által elfogadott válaszok;

KC (1.2.2.1)

K: törekedjen felismerni a szlovén médiában a magyar nemzettel kapcsolatos híreket és azok igazságtartalmát, ill. törekedjen felismerni a magyar médiában a szlovén nemzettel kapcsolatos híreket és azok igazságtartalmát.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- **be tudja mutatni a saját hazáját, a Muravidéket és a nemzetiségileg vegyesen lakott területet magyar nyelven;**
- **ismeri a magyar állami és egyéb ünnepeket, ételeket, a legfontosabb találmányokat,** tudósokat, a Nobel-díjasokat;
- ismeri a magyar ünnepekkel kapcsolatos szokásokat, és be tudja mutatni a saját kultúrköre ünnepeit magyar nyelven;
- **ismeri a pozitív diszkrimináció fogalmát;**
- ismeri a magyar nemzeti közösség státuszát és különjogait a nemzetiségileg vegyesen lakott területen;
- tudja, mit jelent a többnyelvűség, a kétnyelvűség és a kettősnyelvűség;
- ismeri a magyar történelem fontosabb eseményeit;
- ismeri a magyar nyelv eredetét;
- ismeri a magyar nyelv főbb jellemzőit nyelvtipológiai szempontból;
- tudja, hogy a világban és a Kárpát-medencében hol vannak magyar beszélőközösségek;
- tud példákat mondani a nyelvjárási és az összmagyar standard nyelvváltozat eltérésére;
- alkalmazkodik a nyelvi környezetéhez a nyelvi kód kiválasztása során (magyar nyelvű beszélők között igyekszik magyar nyelven kommunikálni).

FOGALMAK

◦ Nobel-díjas ◦ szokás ◦ nyelvváltozat ◦ nyelvjárás ◦ kétnyelvűség ◦ többnyelvűség ◦ kettős nyelvűség
 ◦ nemzetiségileg vegyesen lakott terület ◦ pozitív diszkrimináció ◦ nemzeti közösség ◦ hungarikum ◦ Kárpát-medence

TÖBBNYELVŰSÉG ÉS MULTIKULTURALITÁS - A2

CÉLOK

A diák:

K: törekedjen a mindennapi társas érintkezéshez kapcsolódó alapvető kulturális konvenciók azonosítására, miközben nyelviileg megfelelően viselkedik;

K: ismerje a magyar állami ünnepeket;

K: tudatosítsa, hogy más kultúrákban más szokások vannak;

K: ismerje a magyar ünnepekkel kapcsolatos szokásokat;

K: ismerjen magyar találmányokat, tudósokat, híres embereket, Nobel-díjasokat, hungarikumokat, ételeket;

K: ismerkedjen a pozitív diszkrimináció fogalmával, a magyar nemzeti közösség státuszával és különjogaival, fogja fel és fogadja el, hogy a jogok létezésének feltétele, hogy tiszteletben tartsuk mások egyenlő jogainak az egyéni kötelezettségét;

KC (1.2.1.3)

V: ismerje a Kárpát-medence sokszínűségét nemzetiségi és nyelvi szempontból.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- **nyelviileg megfelelően tud viselkedni** a mindennapi társas érintkezések során;
- **ismeri a magyar állami ünnepeket;**
- **ismeri a legfontosabb magyar városokat,**
- *ismeri a magyar ünnepekkel kapcsolatos szokásokat;*
- **ismer magyar ételeket,** hungarikumokat; találmányokat,
- ismeri a pozitív diszkrimináció fogalmát;
- *tudja, hogy a Kárpát-medencében hol vannak magyar beszélőközösségek.*

FOGALMAK

◦ hungarikum ◦ szokás

KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIA

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A kommunikatív nyelvi kompetencia magába foglalja a nyelvi, pragmatikai és szociokulturális kompetenciákat. Ezek egymással összefonódnak, valamennyi kommunikációs kompetenciát és témát átfogják, tehát a szövegértést és -alkotást, az interakciót, a közvetítést, a többnyelvűséget és az interkulturalitást.

A nyelvi kompetencia magában foglalja az összes nyelvi szint ismeretét: a fonéma-, morféma-, lexéma-, szintagma-, mondat- és textémaszintet, ezen kívül a helyesírási ismereteket is.

A szociolingvisztikai kompetencia a nyelv megfelelő használatának képessége különböző társadalmi kontextusokban.

A pragmatikai kompetencia a nyelvhasználat azon szabályainak és stratégiáinak ismerete, amelyek lehetővé teszik az üzenetek megszervezését és strukturálását, a kommunikációs célokhoz igazítását a személyközi viszonyoknak megfelelően.

A nyelvi kompetencia tehát a nyelvtani ismeretek alkalmazását, a nyelv mint rendszer ismeretét foglalja magában, míg a szociolingvisztikai és pragmatikai kompetencia a nyelv tényleges, adott szituációban történő használata feltételeinek az ismeretét jelenti.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A kommunikatív nyelvi kompetencia minden témát érint: a szövegértést és az -alkotást – beleértve az interakciót is, amikor az értés és alkotás párhuzamosan van jelen –, a téma nyelvi kidolgozásának képességét, a nyelvi megnyilatkozás új helyzetekhez való igazítását és befogadását, valamint a gondolatok különböző módon való kifejezését, az interakcióban ezen kívül a szerepváltás képességét és az együttműködés elveinek tiszteletben tartását is. A közvetítés során érinti a tartalom pontos közvetítésének, a szöveg összekapcsolásának (koherencia és kohézió) és a kijelentések megalkotásának képességét.

NYELVI KOMPETENCIA - B2

CÉLOK

A diák:

K: törekedjen a helyes kiejtésre, az érthető beszédre;

K: rendelkezzen megfelelő szókinccsel a megadott témakörökben;

K: ismerje a magyar grammatikai szabályokat kommunikációs céljai eléréséhez;

V: *sajátítsa el komplexebb grammatikai szabályokat, jelentéstani összefüggéseket;*

K: képes legyen kifejezni a cselekvést, történést, létezést, birtoklást, a térbeli és időbeli viszonyokat, a mennyiségi és minőségi viszonyokat, a modalitást és esetviszonyokat;

K: törekedjen a magyar nyelvi, helyesírási szabályoknak megfelelő, összefüggő szöveg alkotására és megfelelő tagolására;

K: bővítse és alkalmazza helyesírási ismereteit.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» tisztán artikulál, beszéde érthető;

» ismeri a magyar nyelv hangrendszerét, **megfelelően hangsúlyozza a szavakat**, szó szerkezeteket és mondatokat;

» megkülönbözteti a magánhangzók és mássalhangzók időtartamát, különösen az a–á, e–é hangok, ill. írásban a betűk esetében;

» alkalmazza a magán- és mássalhangzótörvényeket;

» **a mondatfajtáknak megfelelő intonációt használ;**

» megfelelő szókinccsel rendelkezik a megadott témakörökben;

» szócsaládokat, szóképzéssel és szóösszetétellel új szavakat alkot;

» **megfelelő szókinccsel mondatokat alkot;**

» a tárgyalt témakörökben ismer állandósult szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat;

» a szóismétlések elkerülése érdekében **szinonimákat használ;**

» ismeri a magyar grammatikai szabályokat, és kommunikációs céljai eléréséhez használja azokat:

» **kérdőszavak segítségével felismeri az igéket;**

- » megérti a határozott és határozatlan igeragozás különbségét, és törekszik azok következetes használatára;
- » tudja használni a -lak/-lek személyragot;
- » megismeri a jelen, múlt és jövő idejű igeragozást;
- » cselekvést, történést, állapotot, létezést fejez ki különböző időben és módban;
- » megfelelően ragozza az -s, -sz, -z, -t végű igéket jelen és múlt időben, valamint a rendhagyó igéket kijelentő és felszólító módban, törekszik azok helyes leírására;
- » használja a cselekvő, műveltető, visszaható és ható igéket, valamint ismeri az igeképzőket, és használja a -hat/-het képzőt;
- » **kérdőszavak segítségével felismeri a főneveket;**
- » megismeri és használja a legtöbb főnévi toldalékot (többes szám jele, tárgyrag, helyhatározóragok) ;
- » használja a birtokos személyjeleket, az -i birtoktöbbsesítő jelet és az -é birtokjelet;
- » megfelelően ellátja a főneveket esetragokkal és névutókkal;
- » **kérdőszavak segítségével felismeri a mellékneveket;**
- » mellékneveket fokoz;
- » **megjelöli a főnévvel megnevezett személyek, dolgok, fogalmak számát, mennyiségét** (tőszámnév, törtszámnév) vagy sorban elfoglalt helyét (sorszámnév);
- » ismeri és használja a határozott és határozatlan számneveket;
- » megfelelően ellátja a számneveket toldalékokkal (-s, -an/-en, -án/-én, -szor/-szer/-ször, -kor, -tól/-től, -ig);
- » **ismeri és használja a különböző névmásokat** (személyes, visszaható, kölcsönös, birtokos, mutató, kérdő, vonatkozó, határozatlan, általános);
- » törekszik megfelelően használni a személyes névmás különböző határozóragos alakjait;
- » törekszik megfelelően helyettesíteni főneveket, mellékneveket és számneveket névmással;
- » **ismeri a főnévi, melléknévi (folyamatos, befejezett, *beálló*) és határozói igeneveket;**
- » *megfelelően ragozza a főnévi igeneveket;*
- » megfelelően alkalmazza az igeneveket a mondatban;
- » ismeri és használja a gyakori hely-, idő- és módhatározószókat;
- » megkülönbözteti a határozott és a határozatlan névelő funkcióját, és törekszik megfelelően használni azokat;
- » ismeri és megfelelően használja a gyakori névutókat (a hely, idő, ok kifejezésére);

- » ismeri és használja a névutók irányhármasságát;
- » *használja a gyakoribb névutók birtokos személyragos alakjait;*
- » igyekszik mellé- és alárendelő kötőszavakat használni az egyszerű és összetett mondatban, valamint a szövegben;
- » tudja, hogy az igekötő módosítja az ige jelentését;
- » ismeri és használja a gyakoribb igekötőket;
- » *képes kiválasztani a jelentésnek megfelelő igekötőket;*
- » ismeri és használja a fog és a volna segédigét;
- » ismeri a segédigék szerepét a főnévi igenevek ragozásában (tud, akar, szeret, szabad, illik, kell, lehet + főnévi igenév);
- » ismeri és használja a leggyakoribb módosítószókat (**nem**, -e, bizony);
- » *megkülönbözteti a szó denotatív, szintaktikai és lexikológiai jelentését;*
- » *megállapítja a szavak egy vagy több jelentését, azonos alakúságát, rokon és ellentétes értelműségét, illetve ismer, keres, használ ilyen szavakat;*
- » ismeri a **mondatrészeket** (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), **tud a mondatrészekre kérdezni**, tőmondatot bővítményekkel bővíteni;
- » tudja, hogy az állítmány a mondat fő része;
- » alkalmazza az egyeztetés szabályait;
- » mondatalkotáskor megfelelően kiegészíti bővítményekkel az alanyt és az állítmányt;
- » kifejez határozott, határozatlan és általános alanyt;
- » az állítmányt kifejezi igével, névszóval, valamint névszóval és igével;
- » *tudja, hogy a határozók a cselekvés, történés, létezés valamilyen körülményét (helyét, idejét, módját, állapotját és más körülményeit) nevezik meg;*
- » megfelelő ragokkal látja el a határozók szerepét betöltő névszókat: **helyhatározóragok (-ból, -ből; -ban, -ben; -ba, -be; -ról, -ről; -n, -on, -en, -ön; -ra, -re; -tól, -től; -nál, -nél; -hoz, hez, höz; -ig)**; **időhatározóragok (-kor; -tól, -től; -ig; -t; -ra, -re; -nta, -nte, -nként)**, **módhatározóragok, állapothatározóragok (-an, -en; -ul, -ül; -ként)**, **fok- és mértékhatózóragok (-on, -en)**, **eszköz- és társhatózóragok (-val, -vel)**, **célhatározórag (-ért)**, **részeshatózóragok (-nak, -nek)**, **hasonlíthatározórag (-nál, -nél)**;
- » megfelelő névutóval látja el a határozók szerepét betöltő névszókat;
- » igyekszik megfelelő vonzattal ellátni a leggyakoribb vonzatos igéket és névszókat;
- » *tudja, hogy a jelző az alaptag minőségét, mennyiségét vagy birtokosát fejezi ki;*
- » a jelzett szó segítségével tud kérdezni a jelzőre;

- » tudja, hogy a jelző a jelzős szerkezetben nem vesz fel toldalékokat;
- » szó szerkezeteket alkot;
- » *felismeri a szó szerkezet tagjai közti viszonyt;*
- » *szó szerkezeteket mondatná alakít és fordítva;*
- » ismeri a mondatok típusait a modalitás, szerkezet és *logikai minőség* szerint;
- » igyekszik megfelelő szórendet követni a mondatalkotásban (segédigés szerkezetek, igekötős igék);
- » egyszerű mondatokat alkot, bővít;
- » mellérendelt (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó) és alárendelt (alanyi, tárgyi, hely- és időhatározói, mód- és állapotféle határozói, eszköz- és társhatározói, minőség- és mennyiségjelzői, birtokos jelzői mellékmondatok) összetett mondatokat alkot, kiegészít;
- » a mondatalkotásban megfelelő utalószavakat és kötőszavakat alkalmaz;
- » *egyszerűből összetett, összetettből egyszerű mondatot alakít;*
- » **kifejez cselekvést, történést, létezést, birtoklást, térbeli és időbeli viszonyokat, mennyiségi és minőségi viszonyokat**, modalitást és esetviszonyokat;
- » **a megadott témakörökben a magyar nyelvi szabályoknak megfelelő, összefüggő szöveget alkot, és azt megfelelően tagolja;**
- » bővíti helyesírási ismereteit, és alkalmazza azokat:
 - » tudja, hogy a magyar helyesírásban a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elve érvényesül;
 - » törekszik alkalmazni a külön- és az egybeírás szabályait (a szóösszetételek egyszerűbb esetei);
 - » alkalmazza a kis és nagy kezdőbetűkre vonatkozó szabályokat (kis kezdőbetűk: ünnep-, rendezvény- és **népnevek**);
 - » nagy kezdőbetűk: földrajzi nevek (**település, hegy, folyó, tenger, ország, utca**, intézménynevek, márkanevek, címek);
 - » alkalmazza az elválasztás egyszerűbb eseteit;
 - » helyesen alkalmazza az írásjeleket: a mondatrészek közötti gyakoribb írásjeleket (és, vagy, de, mert...), **az egyszerű mondatok záró írásjeleit**, az összetett mondatok záró írásjeleit;
 - » elsajátítja a számok és a **keltezés írására vonatkozó szabályokat**;
 - » alkalmazza a melléknevekre vonatkozó helyesírási tudnivalókat (-ú, -ű; -bb);
 - » alkalmazza az igekötős igékre vonatkozó helyesírási tudnivalókat.

FOGALMAK

- szófaj ◦ ige ◦ főnév ◦ melléknév ◦ névmás ◦ igekötő ◦ szó ◦ szó szerkezet ◦ szócsalád ◦ képzett szó
- toldalék ◦ kérdőszó ◦ mondatrész ◦ alany ◦ állítmány ◦ határozó ◦ jelző ◦ írásjel ◦ tulajdonnév ◦ köznév
- mondat ◦ kérdés ◦ tagadás ◦ modalitás ◦ dátum ◦ tárgy

NYELVI KOMPETENCIA - A2

CÉLOK

A diák:

- K:** törekedjen a magyar hangok helyes kiejtésére és az érthető beszédre;
- K:** ismerje és alkalmazza az alapvető hangtani szabályokat;
- K:** rendelkezzen alapvető szókinccsel a kommunikációs szükségleteinek kifejezéséhez;
- K:** törekedjen a már megtanult grammatika helyes használatára;
- K:** törekedjen a már tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » kiejtése érthető a hétköznapi kommunikáció során:
 - » megkülönbözteti az **a–á, e–é, ő** és **ü, gy, ny, ty** hangokat és betűket;
 - » alkalmazza a hangtani szabályokat;
 - » **helyesen hangsúlyozza a szavakat és a különböző modalitású mondatokat;**
- » ismeri a tárgyalt témakörök alapszókinccsét;
- » helyesen használja az egyszerű grammatikai szerkezeteket, hibái ellenére eléri kommunikációs céljait:
 - » **kérdőszavak segítségével felismeri az igéket;**
 - » **tudja az igék jelen idejű határozatlan és határozott ragozását;**
 - » tudja az alapvető igék múlt idejű határozatlan és határozott ragozását;
 - » ismeri a felszólító módot, a legegyszerűbb igéket, utasításokat helyesen használja;
 - » **kérdőszavak segítségével felismeri a főneveket;**
 - » tudja az alapvető főnévi toldalékokat (**többes szám jele, tárgyrag, hely- és időhatározóragok**);
 - » tudja használni a névutókat (**alatt, fölött, előtt, mögött, mellett, után**);
 - » **kérdőszavak segítségével felismeri a mellékneveket;**
 - » kérdőszavak segítségével rá tud kérdezni személyek, dolgok, fogalmak számára, mennyiségére;
 - » tudja használni a **-kor** ragot;
 - » **ismeri a személyes, mutató és kérdő névmásokat;**

- » ismeri és használja a gyakori hely- és időhatározó-szókat;
- » használja a határozott és a határozatlan névelőket;
- » használja az alapvető segédigéket (**tud**, **akar**, **szeret**, **szabad**, **tilos**, **kell**, **lehet** + főnévi igenév);
- » tudja, hogy a jövő időt a „fog” segédigével és a főnévi igenévvel fejezzük ki;
- » a szavak és mondatok csoportjait egyszerű kötőszavakkal (pl. **és**, **vagy**, **akkor**, **azután**) kapcsolja össze;
- » ismeri a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), **tud a mondatrészekre kérdezni**, tőmondatot bővítményekkel bővíteni;
- » tudja, hogy az állítmány a mondat fő része;
- » igyekszik alkalmazni az egyeztetés szabályait;
- » mondatalkotáskor igyekszik megfelelő bővítményekkel kiegészíteni az alanyt és az állítmányt;
- » kifejez határozott, határozatlan és általános alanyt;
- » megfelelő ragokkal látja el a határozók szerepét betöltő névszókat: helyhatározóragok (**-ból**, **-ből**; **-ban**, **-ben**; **-ba**, **-be**; -ról, -ről; **-n**, **-on**, **-en**, **-ön**; -ra, -re; -tól, -től; -nál, -nél; -hoz, -hez, -höz; -ig); időhatározóragok (**-kor**; **-ban**, **-ben**; **-n**, **-on**, **-en**, **-ön**; -tól, -től, -ig/-t), módhatározóragok, állapothatározóragok (-an, -en, **-ul**, **-ül**), eszköz- és társhatározóragok (**-val**, **-vel**), részeshatározóragok (-nak, -nek), hasonlítóhatározórag (-nál, -nél);
- » megfelelő névutóval látja el a határozók szerepét betöltő névszókat;
- » ismeri a legfontosabb vonzatos igéket;
- » **tudja, hogy a jelző a jelzős szerkezetben nem vesz fel toldalékokat**;
- » igyekszik használni az alapvető szórendi szabályokat (**kérdés**, **tagadás**, igekötők mozgása);
- » igyekszik a tanult helyesírási szabályokat alkalmazni:
 - » használni tudja az alapvető írásjeleket (pl. **pont**, **kérdőjel**, felkiáltójel);
 - » tudja, hogy a **tulajdonneveket nagy kezdőbetűvel** írjuk;
 - » **tudja a dátumra vonatkozó helyesírási szabályokat.**

FOGALMAK

◦ szó ◦ mondat ◦ toldalék ◦ kérdés ◦ tagadás ◦ tulajdonnév ◦ dátum

SZOCIOLINGVISZTIKAI ÉS PRAGMATIKAI KOMPETENCIA

- B2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen a mondanivalója tartalmát és a kifejezésmódját a helyzethez és a címzett(ek)hez, ill. a személyközi viszonyokhoz igazítani;

K: erősítse az együttműködési készségét, valamint a tiszteletteljes és asszertív kommunikációban az egyenlőségen alapuló minőségi kapcsolatok kialakításának és fenntartásának képességét az osztályban, a családban, az iskolában és a tágabb közösségben;

KC (3.3.3.1)

K: képes legyen nyelvileg igazodni a hivatalos és nem hivatalos helyzetekhez;

K: fejlessze az eredmények eléréséhez szükséges hatékony kommunikációs és tárgyalási készségeket;

KC (5.2.4.3)

K: ismerje a legfontosabb beszédaktusokat.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

- » a tartalmat és a kifejezésmódot a helyzethez és a címzett(ek)hez, ill. a személyközi viszonyokhoz igazítja;
- » magabiztosan, világosan és **udvariasan fejezi ki magát** hivatalos és **nem hivatalos helyzetekben** egyaránt;
- » megfelelő nyelvi eszközökkel beavatkozik egy vitába;
- » **tud bemutatkozni, köszönni és elköszönni, jókívánságot kifejezni, meghívni, javasolni, bocsánatot és engedélyt kérni** stb., és tudja, hogyan kell ezekre reagálni;
- » **ki tud fejezni örömet, csodálkozást, bánatot, sajnálkozást;**
- » **udvariasan megszólít másokat,** és a személyközi viszonyoknak megfelelően figyelmet kér.

FOGALMAK

- személyközi viszonyok

SZOCIOLINGVISZTIKAI ÉS PRAGMATIKAI KOMPETENCIA

- A2

CÉLOK

A diák:

K: képes legyen udvariasan kommunikálni;

K: képes legyen alapvető beszédaktusokat használni;

K: törekszik a tartalmat és a kifejezésmodot a helyzethez és a címzett(ek)hez, ill. a személyközi viszonyokhoz igazítani;

K: erősítse az együttműködési készségét, valamint a tiszteletteljes és aszertív kommunikációban az egyenlőségen alapuló minőségi kapcsolatok kialakításának és fenntartásának képességét az osztályban, a családban, az iskolában és a tágabb közösségben;

KC (3.3.3.1)

K: képes legyen felhívni magára a figyelmet.

KÖVETELMÉNYEK

A diák:

» tud tegezni és nemtegezni;

» tud **köszönni és elköszönni**, kérni, meghívni, javasolni, **bocsánatot kérni**, és ezekre reagálni;

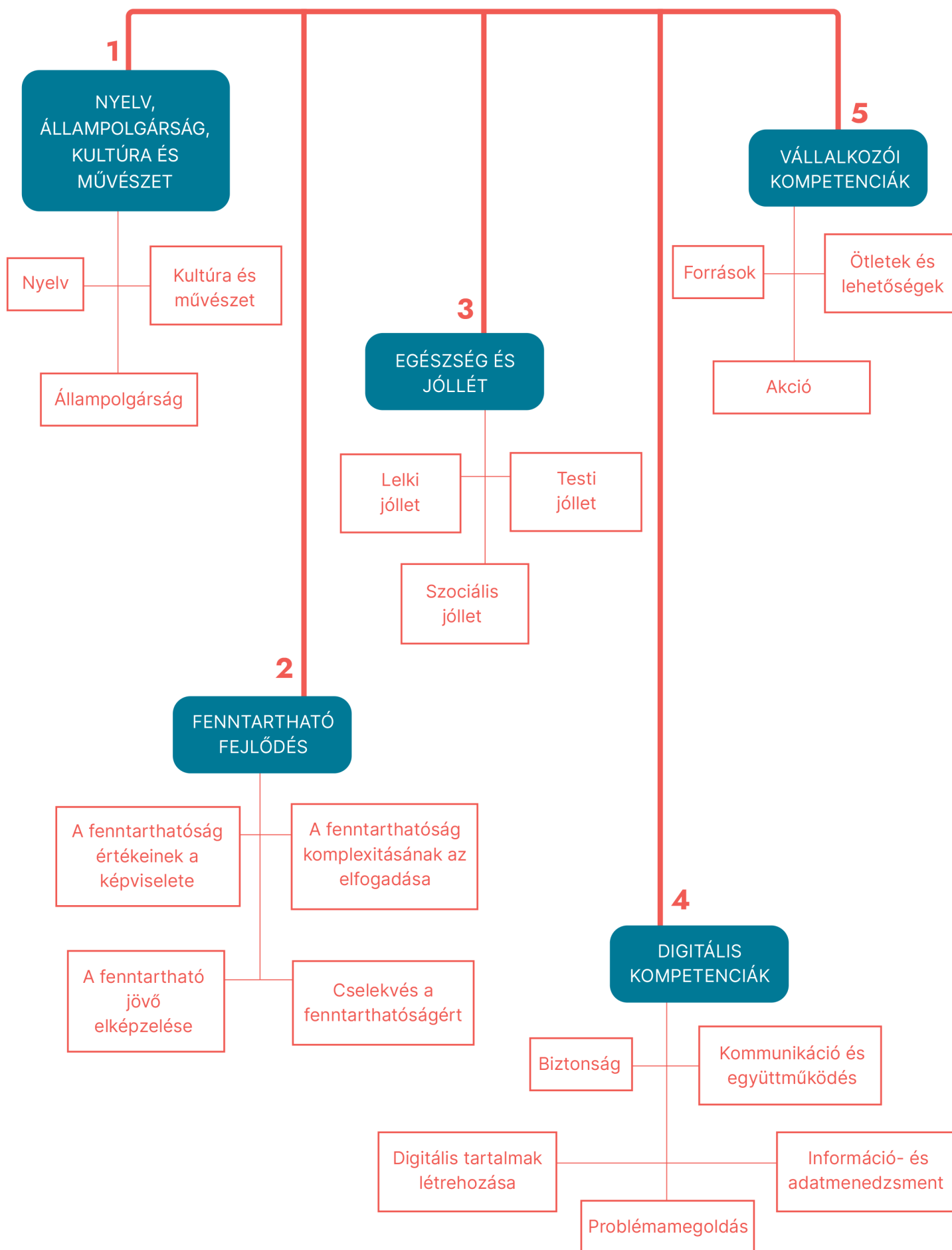
» **udvariasan megszólít másokat**, és a személyközi viszonyoknak megfelelően figyelmet kér.

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

MELLÉKLETEK

A KÖZÖS CÉLOK TERÜLETEINEK KULCSCÉLJAI

1 /// NYELV, ÁLLAMPOLGÁRSÁG, KULTÚRA ÉS MŰVÉSZET

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BEÉPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 NYELV

1.1.1 Szakszövegek	1.1.1.1 Fejlessze a különböző szövegtípusokban (dolgozat, poszter, összefoglaló, leírás, beszélgetés stb.) való kifejezőkészségét az egyes tantárgyaknál.
1.1.2 Szaknyelv	1.1.2.1 Legyen tisztában azzal, hogy az egyes tantárgy tartalmának az elsajátítása egyben a tantárgy szaknyelvi terminológiájának az elsajátítását is jelenti, azaz a nyelv tanulását a fogalmak és a logikai összefüggések szintjén. 1.1.2.2 Fejezze ki magát a tantárgy megfelelő terminológiájának a használatával, ügyelve a szaknyelvhasználat megfelelő szóbeli és írásbeli szintjére.
1.1.3 A nyelv mint rendszer univerzális leírása	1.1.3.1 Minden tantárgynál legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel, ezt vegye figyelembe az idegen nyelvű anyagok, a fordítóprogramok, a nagy nyelvi modellek, az automatikusan lefordított weboldalak stb. használatakor is. 1.1.3.2 Fogja fel, hogy a különböző nyelveket hasonló módon írhatjuk le; ezért a tanítási nyelvi órákon szerzett ismereteket alkalmazza az idegennyelv-oktatásban, és fordítva: legyen képes összehasonlítani a tanult nyelveket, és azonosítani a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket.
1.1.4 Az olvasás fontosságának a tudatosítása	1.1.4.1 Minden tantárgynál rendszeresen olvasson, változatos olvasmányokat válasszon, azokat értse meg, alaposan elemezze, és kritikusan értékelje.
1.1.5 A nyelv és az erőszakmentes kommunikáció	1.1.5.1 A kommunikációs készségeit erőszakmentes kommunikációban fejlessze.

1.2 ÁLLAMPOLGÁRSÁG

1.2.1 Az emberi jogoknak és kötelességeknek az állampolgári etika alapvető értékeként és alapjaként való ismerete és elfogadása	1.2.1.1 Az emberi jogokat közös európai és alkotmányosan meghatározott értéként és etikai keretként ismerje fel, értse meg és fogadja el. 1.2.1.2 Fogja fel, hogy az emberi jogok egyetemesek és feltétel nélküliek, továbbá azt, hogy a szabadság és az egyenlőség értékeit érvényesítik. 1.2.1.3 Fogja fel és fogadja el, hogy a jogok létezésének feltétele, hogy tiszteletben tartsuk mások egyenlő jogainak az egyéni kötelezettségét. 1.2.1.4 Fogja fel és fogadja el, hogy mások egyenlő jogai tiszteletben tartásának a kötelessége önmagában véve kötelesség (nem csupán egyéni érdekből származó jog). 1.2.1.5 Az emberi jogokat és kötelességeket úgy értelmezze és fogadja el, mint az emberi méltóság, a méltányosság, az igazság, a törvényesség, a tulajdon, a megkülönböztetésmentesség és a tolerancia tiszteletben tartásának az értékein alapuló valamennyi állampolgár számára közös alapvető etikai (erkölcsi) normát.
1.2.2 Etikai reflexió	1.2.2.1 Ismerje fel, hogy vannak olyan erkölcsi kérdések, amelyekre nincsenek előre adott, mindenki által elfogadott válaszok. 1.2.2.2 Fejlessze az erkölcsi kérdések iránti érzékenységet, a másokkal való gondolkodás képességét azokról.
1.2.3 Együttműködés másokkal a közösségben és a közösségért	1.2.3.1 Működjön együtt másokkal a közös cél érdekében, tegyen és valósítson meg olyan javaslatokat, amelyek minőségi változást hoznak a közösségekben. 1.2.3.2 Saját tevékenykedése során tudatosítsa a demokratikus közösségről való gondoskodás fontosságát, valamint a közösséghez való tartozás jelentőségét saját és mások jóléte érdekében.
1.2.4 Aktív állampolgárság és politikai szerepvállalás	1.2.4.1 A politikának a kihívások közös kezelésében, jólétünk biztosításában, a kompromisszumkeresésben és a konfliktuskezelésben betöltött pozitív jelentőségét felismerve, ismerje meg a demokratikus politikai szerepvállalás különböző formáit, és kapcsolódjon be az emberek életét befolyásoló politikai folyamatokba.
1.2.5 A kritikus gondolkodáshoz, az aktív állampolgársághoz szükséges tudás	1.2.5.1 Az egyes tantárgyaknál szerzett tudását alkalmazva váljék kritikus és aktív állampolgárrá.

1.3 KULTÚRA ÉS MŰVÉSZET

1.3.1 A kultúra és a művészet befogadása, megélése és értékelése	1.3.1.1 Ösztönösen vagy tudatosan (egyénileg és csoportosan) teremtsen kapcsolatot a kultúrával, a művészettel, a művészi élménnyel és az alkotás folyamatával, felismerve ennél saját megélését, beleélve magát mások tapasztalataiba.
1.3.2 Ismerkedés a kultúrával és a művészettel	1.3.2.1 Ismerkedjen a kultúrával és a művészettel, a művészeti műfajokkal és kifejezőeszközökkel történelmi és kulturális kontextusban.
1.3.3 Önkifejezés a művészetben és a művészetet keresztül	1.3.3.1 Legyen érdeklődő, kutassa az anyagokat és a művészi nyelveket, fejezze ki magát azok segítségével, fejlessze képzelőerejét, mélyítse el és bővítse ismereteit, nem művészeti területeken is.
1.3.4 Az alkotói folyamat, valamint a kulturális és művészeti eredmények élvezete	1.3.4.1 Lelje örömet az alkotási folyamatban, tudjon örülni saját és mások eredményeinek. 1.3.4.2 Biztonságos, nyitott és támogató tanulási környezetben szabadon fejezze ki kívánságait, valósítsa meg kreatív ötleteit.
1.3.5 Megélem a kultúrát és a művészetet	1.3.5.1 Ápolja értéként a kultúrát és a művészeteket, mind az otthoni, mind az iskolai környezetben, járuljon hozzá az iskola kulturális központként való fejlődéséhez, a kulturális és társadalmi környezetbe való integrációjához.

2 /// FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BEÉPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 A FENNTARTHATÓSÁG ÉRTÉKEINEK A KÉPVISELETE

2.1.1 A fenntarthatóság értékelése	2.1.1.1 Kritikusan értékelje saját és a társadalom értékeinek a fenntarthatósághoz való viszonyát, jelenlegi képességeire és társadalmi helyzetére való tekintettel.
2.1.2 A méltányosság támogatása	2.1.2.1 Tevékenykedése során tartsa tiszteltben a méltányosságot, az egyenlőség és az együttérzés etikai elveit.
2.1.3 A természet népszerűsítése	2.1.3.1 A természeti rendszerekhez való felelős hozzáállását alapozza azok összetettségének, valamint a természeti és társadalmi rendszerek kapcsolatainak a megértésére.

2.2 A FENNTARTHATÓSÁG KOMPLEXITÁSÁNAK AZ ELFOGADÁSA

2.2.1 Rendszerszintű gondolkodás	2.2.1.1 A kiválasztott problémát holisztikusan közelítse meg, figyelembe véve a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok összefüggéseit. 2.2.1.2 Ítéltse meg az egyén és a társadalmi csoportok társadalombeli működésének, valamint a társadalom helyi, regionális, nemzeti és globális szintű működésének a rövid és hosszú távú hatásait.
2.2.2 Kritikai gondolkodás	2.2.2.1 A természeti környezet, az élőlények, valamint a társadalom szempontjából kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat, nézeteket és igényeket, figyelembe véve a személyes, társadalmi és kulturális háttér eredményezte különböző nézőpontokat.
2.2.3 A probléma megfogalmazása	2.2.3.1 A probléma megfogalmazásakor vegye figyelembe a probléma jellemzőit (egyértelműség, meghatározottság szempontjából) és a megoldás jellemzőit (meghatározottság, rendszerszintűség szempontjából), valamint a résztvevők bevonását.

2.3 A FENNTARTHATÓ JÖVŐ ELKÉPZELÉSE

2.3.1 Műveltség a jövőért	2.3.1.1 Ismeretei, a tudományos megállapítások és a fenntarthatósági értékek alapján értse meg és értékelje a lehetséges, valószínűsíthető és elvárt fenntartható jövőképeket (forgatókönyveket). 2.3.1.2 Értékelje az elvárt fenntartható jövő eléréséhez szükséges intézkedéseket.
2.3.2 Rugalmasság	2.3.2.1 A fenntartható jövőre törekedve vállaljon kockázatokat, a bizonytalanságok ellenére is tudjon alkalmazkodni, cselekvései során hozzon fenntartható döntéseket.
2.3.3 Kutatói szemléletmód	2.3.3.1 Komplex fenntarthatósági problémák tervezése és megoldása során alkalmazza és integrálja a különböző tudományágak ismereteit és módszereit, javasoljon kreatív és innovatív ötleteket és megoldásokat.

2.4 CSELEKVÉS A FENNTARTHATÓSÁGÉRT

2.4.1 Politikai kötelezettségvállalás	2.4.1.1 A demokratikus elveket figyelembe véve kritikusan értékelje a politikákat a fenntarthatóság szempontjából, és vegyen részt a fenntartható politikák és gyakorlatok kialakításában helyi, regionális, nemzeti és globális szinten.
2.4.2 Kollektív intézkedés	2.4.2.1 A fenntarthatóság érdekében tett erőfeszítései és intézkedései során vegye figyelembe a demokratikus elveket, aktívan és elkötelezetten (konstruktívan) működjön együtt másokkal.
2.2.3 Egyéni kezdeményezés	2.4.3.1 Legyen tisztában saját lehetőségeivel és felelősségével a fenntartható cselekvés és fellépés terén, egyéni, kollektív és politikai szinten.

3.1 LELKI JÓLLÉT

3.1.1 Öntudatosság	3.1.1.1 Érzékelje és ismerje fel saját megéléseit (érzések, érzelmek, gondolatok, értékek, szükségletek, vágyak) és saját viselkedését. 3.1.1.2 Tapasztalatai révén értse meg saját megélése szempontjainak (érzések, érzelmek, gondolatok, értékek, szükségletek, vágyak) az összefüggéseit különleges helyzetekben (pl. amikor sikert vagy kudarcot él át a tanulásban és a szociális kapcsolatokban).
3.1.2 Önirányítás	3.1.2.1 Legyen képes irányítani/kezelti saját észlelését és viselkedését (pl. stresszes tanulási és szociális helyzetekben). 3.1.2.2 Fejlessze az önbizalmát és az önbecsülését. 3.1.2.3 Hatékonyan kezelje a bizonytalanságot és a komplexitást. 3.1.2.4 Hatékonyan kezelje és szervezze meg a tanulási időt és a szabadidőt.
3.1.3 Célok kitűzése	3.1.3.1 Azonosítsa saját érdeklődési körét, tulajdonságait, erősségeit és gyengéit, ennek megfelelően tervezze meg rövid és hosszú távú (szellemi, fizikai, szociális és tanulási) céljait. 3.1.3.2 Kövesse nyomon a tervezett célok elérését és változását. 3.1.3.3 Fejlessze az elkötelezettségnek és a kitartásnak, valamint a jutalmazás késleltetésének a képességét.
3.1.4 Rugalmas gondolkodásmód	3.1.4.1 Fejlessze személyes rugalmasságát, a fejlesztő gondolkodásmódot, a kíváncsiságot, az optimizmust és a kreativitást. 3.1.4.2 Hatékonyan kezelje a proaktív gondolkodásmódot igénylő problémaszituációkat.
3.1.5 Felelősség és autonómia	3.1.5.1 Erősítse a felelősségtudatát és az autonómiát, óvja meg a személyes integritását.

3.2 TESTI JÓLLÉT

3.2.1 Mozgás és ülés	3.2.1.1 Fogja fel a napi testmozgás fontosságát az egészség és a jó közérzet szolgálatában. 3.2.1.2 Erősítse a mozgás iránti pozitív hozzáállását. 3.2.1.3 Végezzen különböző mozgástevékenységeket, stresszoldóként is a megterhelő mindennapokban. 3.2.1.4 Ismerje a hosszan tartó ülés káros hatásait, alakítson ki szokásokat az ülés megszakítására és csökkentésére.
3.2.2 Étrend és táplálkozás	3.2.2.1 Értse meg a kiegyensúlyozott étrend fontosságát. 3.2.2.2 Egészséges táplálkozási szokásokat alakítson ki. 3.2.2.3 Pozitív hozzáállást alakítson ki az élelmiszerek és az étkezés iránt.
3.2.3 Kikapcsolódás és pihenés	3.2.3.1 Fogja fel a szellemi vagy fizikai megterhelést követő pihenés és kikapcsolódás fontosságát. 3.2.3.2 Sajátítson el különböző relaxációs technikákat, és használja azokat, amelyek a legjobban működnek az esetében. 3.2.3.3 Fogja fel a megfelelő alvási szokások fontosságát a hatékony fizikai és szellemi működés, valamint viselkedés szempontjából.
3.2.4 Biztonság	3.2.4.1 Ismerjen meg különböző, az egészségmegőrzést szolgáló védőintézkedéseket. 3.2.4.2 Biztonságosan és felelősségteljesen járjon el, ügyelve saját és mások egészségének a megőrzésére.
3.2.5 A függőség különböző formáinak a megelőzése	3.2.5.1 Szerezzen ismereteket a függőség formáiról és fokozatairól, valamint arról, hogyan lehet azokat az egészséges életmód segítségével elkerülni vagy megelőzni.

3.3 SZOCIÁLIS JÓLLÉT

3.3.1 Társadalmi és sokszínűség tudatosság	3.3.1.1 Tudatosítsa saját észlelését és viselkedését a másokkal való kapcsolatokban. 3.3.1.2 Ismerje és ismerje fel a sokféleséget mind a közvetlen (osztály, társak, család), mind a tágabb (iskola, helyi közösség, társadalom) környezetében.
3.3.2 Kommunikációs készségek	3.3.2.1 Fejlessze az aktív hallgatást, az asszertív kommunikációt, a mások iránti érdeklődést és a másokkal való törődés kifejezésének a képességét.
3.3.3 Együttműködés és konfliktusmegoldás	3.3.3.1 Erősítse az együttműködési képességét, valamint a tiszteletteljes és asszertív kommunikáción, az egyenlőségen alapuló minőségi kapcsolatok kialakításának és fenntartásának képességét az osztályban, a családban, az iskolában és a tágabb közösségben. 3.3.3.2 Konstruktívan vegyen részt különböző típusú kapcsolatokban különböző területeken.
3.3.4 Empátia	3.3.4.1 Erősítse a másik nézőpontja megértésének és magáévá tételének a képességét. 3.3.4.2 Ismerje fel az ön maga és a másik észlelése közötti határokat. 3.3.4.3 Irányítsa a kapcsolatokban saját viselkedését, egyszerre több nézőpontot figyelembe véve.
3.3.5 Proszociális magatartás	3.3.5.1 Erősítse a másoknak nyújtandó segítség szükségességének a felismerését és tudatosítását. 3.3.5.2 Ismerje fel saját segítség iránti igényét és a segítségkeresési stratégiákat. 3.3.5.3 Erősítse a társadalmi felelősségvállalást.

4 /// DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BEÉPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMÁCIÓ- ÉS ADATMENEDZSMENT

4.1.1 Adatok, információk és digitális tartalmak keresése és szűrése	4.1.1.1 Fejezze ki információs igényét; adatokat, információkat és digitális tartalmakat keressen digitális környezetben, fejlessze személyes keresési stratégiáit.
4.1.2 Adatok, információk és digitális tartalmak értékelése	4.1.2.1 Elemesse, hasonlítsa össze és kritikusán értékelje az adatok, információk és digitális tartalmak hitelességét, megbízhatóságát.
4.1.3 Adatok, információk és digitális tartalmak kezelése	4.1.3.1 Legyen képes adatokat és információkat gyűjteni, feldolgozni, bemutatni és tárolni (merevlemezen, felhőben, pendrive-on stb.), majd azokat később előhívni.

4.2 KOMMUNIKÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

4.2.1 Interakció digitális technológiák használatával	4.2.1.1 Tudjon többféle digitális technológia használatával másokkal kommunikálni, értse a megfelelő kommunikációs eszközöket az adott helyzetben.
4.2.2 Megosztás digitális technológiák segítségével	4.2.2.1 Megfelelő digitális technológiák segítségével tudjon másokkal adatokat, információkat és digitális tartalmakat megosztani. Közvetítő szerepben működjön, és ismerje a hivatkozási és forrásmegjelölési gyakorlatokat.
4.2.3 Állampolgári részvétel digitális technológiák segítségével	4.2.3.1 Legyen képes megkeresni és használni digitális szolgáltatásokat a társadalomban való részvételhez. Keressen olyan csoportokat, amelyek az ő érdekeit képviselik, és amelyek segítségével tevékenyen változtatási javaslatokat tehet.
4.2.4 Együttműködés digitális technológiák segítségével	4.2.4.1 Legyen képes kiválasztani a közös tartalomkészítéshez szükséges digitális eszközöket, és törekedjen a tagok közti együttműködésre.
4.2.5 Netikett	4.2.5.1 A digitális technológiák és hálózatok használata során igyekezzék az adott csoportban érvényes viselkedési normáknak megfelelni.
4.2.6 A digitális személyazonosság kezelése	4.2.6.1 Hozzon létre egy vagy több digitális személyazonosságot, azokat tudja kezelni, védje meg saját jóhírért, felelősségteljesen bánjon az interneten és különböző digitális környezetekben a digitális eszközök és szolgáltatások alkalmazásával létrejött adatokkal.

4.3 DIGITÁLIS TARTALMAK LÉTREHOZÁSA

4.3.1 Digitális tartalmak fejlesztése	4.3.1.1 Különböző formátumokban digitális tartalmakat állítson elő és szerkesszen.
4.3.2 Digitális tartalmak szerkesztése	4.3.2.1 A digitális tartalmakat gazdagítsa képek, zene, videofelvételek, vizuális effektusok stb. hozzáadásával.
4.3.3 Szerzői jog és engedélyek	4.3.3.1 Ismerje a szerzői jogokat és a licenceket. Tartsa tiszteletben a szerző jogokat, és azokra megfelelően hivatkozzon.
4.3.4 Programozás	4.3.4.1 Legyen képes utasítást írt egy számítógépes rendszernek egyszerű probléma megoldásához végrehajtásához. Tudja kijavítani a program egyszerűbb hibáit.

4.4 BIZTONSÁG

4.4.1 Eszközök védelme	4.4.1.1 Eszközeit és digitális tartalmait óvja megfelelő (erős) jelszóval, szoftverrel és biztonságos kezeléssel, ne hagyja őket felügyelet nélkül nyilvános helyen stb.
4.4.2 A személyes adatok és a magánélet védelme	4.4.2.1 A digitális környezetben óvja meg személyes és más adatait, azonosítsa a megbízható digitális szolgáltatásokat.
4.4.3 Az egészség és a jóllét védelme	4.4.3.1 Megfelelő mértékben alkalmazza a digitális technológiát, ügyelve a fizikai és lelki jólétre, kerülve a digitális médiumok káros hatását.
4.4.4 Környezetvédelem	4.4.4.1 Legyen tisztában a digitális technológiák és használatuk környezeti hatásaival.

4.5 PROBLÉMA MEGOLDÁS

4.5.1 Technikai problémák megoldása	4.5.1.1 Azonosítsa és oldja meg a digitális eszközök működtetése és a digitális környezetek használata közben felmerülő egyszerű technikai problémákat.
4.5.2 Igények és technológiai válaszok megfogalmazása	4.5.2.1 Azonosítsa és mérje fel az igényeit, azokhoz igazodva válasszon és használjon digitális eszközöket.
4.5.3 Digitális technológiák kreatív alkalmazása	4.5.3.1 A digitális technológia segítségével hozzon létre megoldásokat és újításokat a folyamatokban és a termékekben.
4.5.4 A digitális kompetencia terén jelentkező hiányosságok felismerése	4.5.4.1 Ismerje fel a digitális kompetenciájában meglévő hiányosságokat, azokat szükség szerint jobbita és fejlessze, ezzel másokat is támogatva.

5.1 ÖTLETEK ÉS LEHETŐSÉGEK

5.1.1	Lehetőségek felfedezése	5.1.1.1 Autentikus problémákban fedezze fel a lehetőségét annak, hogy saját maga és mások számára értéket teremtsen.
5.1.2	Kreativitás és innováció	5.1.2.1 A kihívások megoldása során alkalmazza kreatív módon a tudását és tapasztalatait a jobb megoldások létrehozásában. 5.1.2.2 Vegye számba a probléma lehetséges megoldásait (ötleteit) törekedve arra, hogy értéket teremtsen mások számára.
5.1.3	Jövőkép	5.1.3.1 Alkosson jövőképét, amely tartalmazza a válaszokat arra a kérdésre, mit akar tenni a jövőben, milyenné szeretne válni, és milyen közösség kialakításához szeretne hozzájárulni.
5.1.4	Ötletek értékelése	5.1.4.1 Értékelje a megoldásokat úgy, hogy vegye figyelembe a mások jóllétét biztosító elvek szempontjait, és válassza ki a megfelelő megoldást.
5.1.5	Etikus és fenntartható gondolkodás	5.1.5.1 Ismerje fel és értékelje a döntéseinek és a cselekedeteinek a közösségre és a környezetre kiváltott hatását.

5.2 FORRÁSOK

5.2.1	Öntudat és énhatékonyság	5.2.1.1 Azonosítsa saját kívánságait, erősségeit és hiányosságait, higgyen abban, hogy pozitívan tudja befolyásolni az embereket és a helyzeteket.
5.2.2	Motiváció és kitartás	5.2.2.1 Legyen pozitív beállítottságú, magabiztos, és a kihívás megoldására összpontosítson. 5.2.2.2 Legyen kitartó az összetettebb feladatok megoldásában is.
5.2.3	Források mozgósítása	5.2.3.1 Tegyen szert az ötletektől a cselekvésig való eljutáshoz szükséges (anyagi, nem anyagi és digitális) információkra és eszközökre, azokat felelősségteljesen és hatékonyan kezelje, betartva a hatékony idő- és pénzügyforrás-használat elvét.
5.2.4	Más személyek mozgósítása	5.2.4.1 Bátorítson és motiváljon másokat a közös feladatok megoldására. 5.2.4.2 Keressen megfelelő segítséget más személytől (pl. társtól, tanártól, szakembertől stb.) vagy szakmai közösségtől. 5.2.4.3 Fejlessze az eredmények eléréséhez szükséges hatékony kommunikációs, tárgyalási, vezetői készségeket.
5.2.5	Pénzügyi műveltség	5.2.5.1 Különböző élethelyzetekben azonosítson és oldjon meg pénzügyi kihívásokat (pénzügyi eszközök forrásai, pénzkezelés, kapcsolattartás, ügyintézés pl. bankban, biztosítótársasággal és más pénzügyi intézményben, a szükséges pénzforrásokkal, kockázatokkal, valamint a hitelfelvétellel és befektetéssel, megtakarítással kapcsolatos döntések felmérése). 5.2.5.2 Felelős pénzügyi döntéseket hozzon a (személyes és közösségi) jóllét elérése érdekében. 5.2.5.3 Tegyen szert a minőségi mindennapi és szakmai élethez szükséges pénzügyi ismeretekre.

5.3 AKCIÓ

5.3.1	Kezdeményezőkézség	5.3.1.1 Vegyen részt és ösztönözzön a kihívások megoldásában, vállalva az egyéni és csoportos felelősséget.
5.3.2	Tervezés és irányítás	5.3.2.1 A problémamegoldás során tűzzön ki rövid, közép- és hosszú távú célokat, határozza meg a prioritásokat, és készítsen tervet. 5.3.2.2 Alkalmazkodjon az előre nem látható változásokhoz.
5.3.3	A bizonytalanság, kétértelműség és kockázat kezelése	5.3.3.1 Az előre nem látható helyzetekre pozitív hozzáállással és a sikeres megoldásra törekedve reagáljon. 5.3.3.2 A bizonytalanság, a kétértelműség és a kockázat csökkentése érdekében a döntéshozatal során hasonlítsa össze és elemezze a különböző információkat.
5.3.4	Másokkal való együttműködés	5.3.4.1 Működjön együtt különböző egyénnel vagy csoportokkal. 5.3.4.2 Az esetleges vitás kérdéseket konstruktív módon oldja meg, szükség esetén kössön kompromisszumot.
5.3.5	Tapasztalati tanulás	5.3.5.1 A kihívások leküzdésével szerezzen új tapasztalatokat, és azokat vegye figyelembe a további döntések meghozatalakor. 5.3.5.2 Ítéld meg a kitűzött célok megvalósításának az eredményességét, felismerve ebben a további tanulás lehetőségét. 5.3.5.3 Ismerje fel a megszerzett tudás új helyzetekben való aktív alkalmazásának a lehetőségét. 5.3.5.4 A visszajelzéseket alkalmazza a vállalkozói kompetenciája további fejlesztésében.